rijksuniversiteit groningen

Magazine voor alumni en relaties
Nummer 1, april 2022

Broerstraat 5

Psycholoog Laura Baams: ‘Jonge lhbt’ers zijn extra kwetsbaar’

In dit nummer:

Ander voedingspatroon, minder klachten
Gronings studentenhuis bakermat Belsimpel
Abortus mensenrecht
Ontwikkeling én duurzaamheid
Word Linkedin-pro
Geen Noordelijke braindrain

rijksuniversiteit groningen

Een tijd van disruptie en transformatie vraagt om een visie die verder reikt dan je eigen horizon.

AOG School of Management

AOG School of Management biedt (toekomstige) leiders de mogelijkheid om hun visie te vormen, te veranderen én te verbreden. Door middel van unieke academische opleidingen met een vakoverstijgende blik en gericht op organisatievraagstukken die om een specifieke visie en leiderschap vragen. Om zo de vooruitgang voor te zijn.

Betekenisvolle ontmoetingen

In onze programma's vormen de betekenisvolle ontmoetingen een belangrijk facet. Vooraanstaande wetenschappers, filosofen en 'innovators' zorgen voor scherpzinnigheid, verwondering én reflectie op vakoverstijgende thema's en vraagstukken.

Meer informatie

Bel of app met studieadviseur
Lisette Halmingh via 06 – 82 62 89 56.

Ontwikkel een toekomstbestendige visie

Je wilt je als leider blijven ontwikkelen. Juist nu. Je wilt wendbaar zijn en je visie vormen op organisatievraagstukken in tijden van onzekerheid en verandering. Hoe komen organisaties weer vooruit? En wat vraagt dit van jou als leider? Het antwoord ligt in het ontwikkelen van vernieuwende manieren van denken en kijken, om zo tot concrete vernieuwing te komen. AOG School of Management biedt (toekomstige) leiders vakoverstijgende inzichten om op academisch niveau een wendbare en toekomstgerichte visie te ontwikkelen die voorbij de eigen horizon gaat. Vanuit durf, creativiteit en ondernemerschap.

Publieke Strategie en Leiderschap

Ontwikkel leiderschap binnen het krachtenveld van samenleving, politiek en ambtelijke organisatie. Maak als leider het verschil binnen het veranderende publieke domein.

Start: 27 november 2022 | Meer informatie: aog.nl/pstl

Strategisch Programmamanagement

Leer verschillende stakeholderbelangen te doorgronden en effectief te managen. Ontwikkel je als leider in complex stakeholdermanagement en voer regie zonder macht.

Start: 9 mei 2022 | Meer informatie: aog.nl/spmt

Leiderschap in Management

Ontwikkel een integrale blik op jouw organisate en haal de essentie uit de complexiteit. Leer hoe je richting geeft binnen complexe dilemma's en paradoxen.

Start: 7 april 2022 | Meer informatie: aog.nl/lima

FREIA groep | AOG is verbonden aan Freia Groep | NVAO

De vooruitgang voor zijn.

AOG school of management

REDACTIONEEL

REDACTIEB5@RUG.NL

Het is een verwarrende tijd. Terwijl de lammetjes door de wei huppelen, de (voor hen giftige) narcissen uitbundig staan te bloeien en de coronabeperkingen na twee lange jaren eindelijk zijn opgeheven, woedt er in Europa een tot voor kort onvoorstelbare oorlog. En in diezelfde tijd staan er jongeren aan het begin van een nieuwe, veelbelovende levensfase ...
Ieder jaar sluiten duizenden studenten zich met hun pasverworven bul aan bij de alumnigemeenschap van onze universiteit. Al dringt het besef van dat lidmaatschap vaak pas jaren later tot hen door. Immers, de laatste loodjes waren best zwaar en daarom keren alumni na de diplomauitreiking, met een bos bloemen op de trappen, het Academiegebouw opgelucht en trots de rug toe. Ja natuurlijk hebben ze een fijne tijd gehad in Groningen, veel geleerd en mooie vriendschappen opgebouwd, maar nu willen ze doorrr.
Het is wellicht de reden dat sommigen er niet bij stil staan de *Broerstraat 5*, die hun ineens wordt toegestuurd, een verhuisbericht te sturen (via alumni@rug.nl) wanneer zij hun studentenkamer verlaten. Dat begrijpen wij. Maar jammer is het wel. Van die vergeefs gestuurde magazines en, vooral, van het verliezen van het contact met die zo welkome oud-student. En ook jammer omdat de ervaring leert dat de aanhankelijkheid meestal alsnog wederzijds wordt wanneer de studententijd in een nostalgisch licht komt te staan.
Voor het zover is hebben jonge alumni andere zaken aan hun hoofd. Ze zien kansen, er zijn vragen. In dit lentenummer komen ze aan bod. Hoe gaan we om met seksuele geaardheid en gender? Welk eten is gezond? Blijf je in het Noorden? Hoe gebruik je LinkedIn voor je carrière? En heeft duurzaamheid in de wereld eigenlijk wel een kans?

Kortom, extra veel jonge geluiden en interessante onderwerpen, voor iedereen!

Veel leesplezier gewenst.

COVER ONDERZOEKSTER LAURA BAAMS OP ZEBRAPAD BIJ GRONINGER MUSEUM

INHOUD

COVER **REYER BOXEM**

4
Gezondheids-problemen jonge lhtb'ers nemen niet af
Ontwikkelings-psycholoog Laura Baams richt zich op de mentale gezondheid van lhbt-jongeren.

6
Column rector magnificus

7
Alumnus in het buitenland
Sytske Claassen in Mozambique

8
Eten voor de wetenschap
Kan het vermijden van het Westerse dieet – met veel bewerkt voedsel – ernstige ziektes voorkomen, vraagt Anouk Willems zich af.

10
Alumnus schrijft boek

11
Ain Wondre Stad
Jeroen Elkhuizen

12
'Ontwikkeling kan echt duurzaam zijn'
Klimaateconoom Yuli Shan raakte gefascineerd toen hij ontdekte dat je aan emissies kan rekenen.

15
Bloeiende akker-randen organiseren
Bedrijfskundige en boerendochter Renee Roeleveld probeert met haar stichting Broez de wereld mooier te maken.

16
Foto van Robin Alysha Clemens
Performing Adulthood – Wat betekent volwassen worden voor Generatie Z?

18
'Abortus is geen medische kwestie, maar een mensen-recht'
Aletta Jacobsprijs voor Rebecca Gomperts

21
Word een LinkedIn-pro
Socialmedia-expert Elja Daae geeft tips hoe je LinkedIn in kunt zetten voor je carrière.

22
Afgestudeerd, en doorrr
Vijf jonge alumni vertellen hoe het hen vergaat kort na hun afstuderen.

25
Een mooi, schoon exportproduct, geen braindrain
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse Jouke van Dijk over wel of niet vertrekken uit het Noorden na de studie.

26
Alumni Actief en **Agenda**

27
Volg ons op Instagram
Het leven op de Groningse universiteit in beeld op Instagram.

30
Kop der bie en **Colofon**

32
Alumni Achteraf
geneeskunde

De kwetsbaarheid van lhbt'ers

Waarom toch blijven seksualiteit en gender zulke teergevoelige onderwerpen in onze samenleving? Ondanks ons liberale klimaat lopen leden van de lhbt-gemeenschap ook in Nederland vaker dan anderen tegen fysieke of mentale gezondheidsproblemen aan. Laura Baams onderzoekt hoe dat kan.

Het was tijdens haar studie psychologie in Amsterdam dat Laura Baams erachter kwam dat ze óók op vrouwen valt. Haar identiteit was dus een andere dan ze tot die tijd had gedacht: ze was niet 'hetero', maar 'bi'. 'In die tijd was ik op zoek naar... ja eigenlijk, naar mijzelf. Ik vond het toen heel interessant om te ontdekken dat hier binnen de wetenschappelijke literatuur artikelen over waren. Als onderzoeker in de dop is het fijn om over jezelf te kunnen lezen.'

Via een promotieonderzoek aan de Universiteit Utrecht ontpopte Baams zich vervolgens tot een ontwikkelingspsycholoog met als focus de mentale gezondheid van lhbt-jongeren. Waarbij deze acroniem 'lhbt' (lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender) nog uitgebreid kan worden met de letters 'q' (questioning of queer), 'i' (intersekse) en 'a' (a-seksueel of a-romantisch). Soms komt er zelfs nog een '+' achter.

Hiv-preventie

Zowel de lhbt-gemeenschap zelf als het onderzoeksveld zijn nog vrij jong. Baams licht toe: 'Het sociaal-wetenschappelijk onderzoek, dat een jaar of veertig geleden begon, was erg op hiv en hiv-preventie gericht en daarom met name op mannen die seks hadden met mannen. Ongeacht of ze zich homo noemden of niet. Die blik werd met de tijd uitgebreid naar vrouwen. Later kwam er meer aandacht voor de identiteit van mensen en werden termen als "homo" en "lesbisch" gebruikt.' De "b" kwam erbij omdat onderzoekers erachter kwamen dat er ook mensen waren die zowel met vrouwen als mannen seks hadden en dat een identiteitslabel als biseksueel voor veel mensen passend voelde. Daar komt de wat oudere term "lhb" vandaan, al was er al die tijd natuurlijk ook al genderdiversiteit: genderdiversiteit onder lhb-personen, maar ook onder hetero's.

Vanuit de community zelf was er bovendien het bewustzijn dat de verschillende "letters" wel verschillende ervaringen hebben, maar dat ze gemeen hebben dat ze afgewezen worden vanwege hun seksuele of genderidentiteit. Ze zijn een seksuele of genderminderheid in onze samenleving. Als je dan samen optrekt als het gaat om advocacy, belangenbehartiging, vorm je een grotere groep.'

Laura Baams (1984) is sinds 2017 assistant professor aan de Faculteit Gedrag en Maatschappijwetenschappen van de RUG. Ze studeerde psychologie aan de Universiteit van Amsterdam. Haar eerste eigen onderzoek naar de lhbt-gemeenschap betrof haar masterscriptie in 2009. Daarna promoveerde ze in 2015 in Utrecht op een onderzoek naar de romantische en seksuele ontwikkeling van adolescenten. Sindsdien richt ze zich weer uitsluitend op de lhbtq-gemeenschap, met onder meer onderzoek in opdracht van de emancipatie-organisatie Bi+ Nederland. Om op de hoogte te blijven van wat jongeren bezighoudt, is ze lid geworden van TikTok.

Uitgescholden

Er is iets paradoxaals aan de hand in de wereld van de lhbt. Een buitenstaander zou denken: in een liberaal en individualistisch land als Nederland is er steeds meer ruimte om te zijn wie je bent. De vlag mag dus uit, want minderheden hebben alle vrijheid om zich te uiten.

Zo simpel ligt het niet, vertelt Baams: 'Wat ik interessant vind, is dat er inderdaad steeds meer sociale acceptatie lijkt voor diversiteit, op het vlak van seksuele oriëntatie en gender, en ook voor etniciteit. Toch vertaalt zich dat nog steeds niet naar afnemend geweld of afnemende gezondheidsproblemen. Als je mensen vraagt: "Wat vind je van die diversiteit?", zijn ze bijna allemaal positief. Maar kijk je naar de ervaringen van lhbt-personen, dan wordt het nog niet beter: uitgescholden worden neemt niet af, in elkaar geslagen worden neemt nog niet af, gediscrimineerd worden op je werk neemt niet af, gepest worden op school neemt niet af.

Eerder uit de kast

De mentale gezondheidsproblemen lijken ook niet minder te worden. We zien vrij grote verschillen tussen lhbt- en niet-lhbt-groepen als het gaat om mentale gezondheid - depressie, angst, suïcidaliteit. Dat manifesteert zich in een hogere mate van middelengebruik, en zelfs op den duur in fysieke gezondheidsproblemen, die dan weer te maken lijken te hebben met dat middelengebruik of die eerdere mentale gezondheidsproblemen.'

'Ik denk dat hier twee dingen spelen. Eerst dat door de toegenomen sociale acceptatie lhbt-jongeren eerder uit de kast komen en daarmee eerder kwetsbaar zijn. Want als je zichtbaarder bent, maak je meer mee, dan ben je sneller slachtoffer van afwijzing en pesten. Jongeren komen nu bovendien op een moment uit de kast dat ze extra gevoelig zijn voor die afwijzing door hun leeftijdsgenoten. Het gebeurt tegenwoordig vaak in de adolescentie, vanaf veertien of vijftien jaar. Op die leeftijd hebben jongeren niet de mogelijkheid naar een andere school te gaan of een heel andere familie te kiezen, dus ze moeten blijven in de context waarin ze op dat moment leven. Vroeger kwamen mensen uit de kast als ze begin twintig waren, als ze op zichzelf gingen wonen en op dat punt in hun leven in staat waren een accepterend sociaal netwerk op te bouwen.'

Polarisatie

'Daarnaast denk ik dat de toegenomen sociale acceptatie, en de steeds grotere zichtbaarheid van diversiteit in de media, uitlokt dat mensen die hier negatiever in staan, harder gaan schreeuwen en luider worden. Die polarisatie speelt mogelijk een rol, omdat mensen zich gedwongen voelen een positie in te

VERVOLG VAN PAGINA 5

‘Als je afwijkt van de vaste patronen die we hebben in onze maatschappij, dan stuit dat op onbegrip of op geweld’

nemen en zich uit te spreken over dit thema, positief of negatief. Daardoor wordt het ineens duidelijk of jij bijvoorbeeld op een school zit die jou niet wil.’

Opvallend is dat het lot van de ene letter niet hetzelfde is als dat van een andere letter, vertelt Baams. ‘Over het algemeen zie je dat er echt negatiever gereageerd wordt op genderdiversiteit dan op seksuele diversiteit. Dus die t-groep, die maakt het meeste geweld mee, het ernstigste geweld, en heeft als gevolg daarvan de meeste mentale gezondheidsproblemen. Dat is een groep die we vaak meenemen in de lhbt-groep, maar waarvan onderzoekers nu wel zeggen dat dit een groep is die je apart moet nemen bij de analyses.’

Biseksuele mannen bestaan niet

‘Binnen de lhb-groep zien we daarnaast dat de “b” telkens opvalt. Dat is een grote groep, die vaak groter is dan ”l” en “h” samen. We zien specifieke bi-stressoren vanwege vooroordelen die in onze maatschappij spelen. Bijvoorbeeld dat veel mensen denken dat biseksuele mannen niet bestaan. Of dat biseksuele vrouwen eigenlijk in een experimenteerfase zitten en er nog achter moeten komen wie ze “echt” zijn. Deze vooroordelen kloppen niet.’

Waarom toch blijven ‘seksualiteit’ en ‘gender’ zulke teergevoelige onderwerpen in onze samenleving? ‘Je onderdeel voelen van de lhbt-gemeenschap heeft te maken met die seksualiteit, maar ook veel met gender. En gender is een van de eerste factoren waarop baby’s onderscheid kunnen maken. Het verschil zien tussen een man en vrouw, het verschil horen tussen een mannelijke en vrouwelijke stem, en iemand categoriseren als jongen of meisje; dat doen we al vanaf de geboorte. Ik denk dat iedereen die daarvan vervolgens afwijkt, of het nou gaat om hoe je je gedraagt, hoe je je kleedt, of de relaties die je aangaat... als je afwijkt van de vaste patronen die we hebben in onze maatschappij, dan stuit dat op onbegrip of op geweld. Of het valt simpelweg erg op. En als iemand afwijkt van zo’n sociale norm zijn we als maatschappij geneigd te zeggen: waarom is dat, waarom gaat iemand niet mee in de stroom?’

Schoolbeleid

In Nederland is de wetgeving vrij goed in vergelijking met andere landen, maar dat leidt alsnog niet tot een afname van de gezondheidsproblemen. ‘Dat het homohuwelijk is opengesteld en er wetgeving bestaat tegen discriminatie, heeft nog niet veel impact op het leven van lhbt-jongeren gehad.’ Om het leven voor hen makkelijker te maken richt Baams zich met name op scholen. ‘We zien dat leerkrachten op middelbare scholen zelf regelmatig de pester zijn, of ze dat nou expres doen of onbewust. Ik wil weten welk schoolbeleid de beste bijdrage kan leveren, en welke rol de docenten spelen. Daar ga ik de komende jaren onderzoek naar doen.’

FOTO SIESE VEENSTRA

WIJMENGA’S WERELD

OPGETEKEND DOOR MARJAN BROUWERS

Déjà vu

De afgelopen weken heb ik vaak een déjà vu gehad. Dan dacht ik terug aan nine eleven, de dag waarop twee vliegtuigen de Twin Towers invlogen en de wereld totaal veranderde. Ik werkte toen als Fulbright scholar in Amerika en weet nog hoe we als internationale collega’s elkaar opzochten en steunden. Als je op zo’n bepalend moment in het buitenland werkt, voel je je extra ontheemd.

Datzelfde gevoel overviel me toen de oorlog in Oekraïne begon. Wat daar gebeurt is verschrikkelijk. Daarom hebben we als gezamenlijke Nederlandse universiteiten een verklaring uitgebracht om uit te drukken hoe geschokt we zijn over de Russische inval. En hoe we meeleven met iedereen die hierdoor getroffen wordt. Uiteraard zijn we solidair met de studenten en medewerkers in Oekraïne en steunen we de academische gemeenschappen die zich in Rusland uitspreken tegen deze oorlog.

Als universiteit willen we een vrijhaven zijn voor academici over de hele wereld. Een plek waar je kennis met elkaar deelt, de wetenschap verder brengt en helpt de wereld te verbeteren. We kunnen ons nauwelijks voorstellen dat het ooit anders was. Maar toen ik zelf studeerde in de jaren tachtig, kende ik niemand uit het Oostblok. Achter het ijzeren gordijn zat alles potdicht. Sinds de val van de Muur hebben we aan de RUG bezoekers uit de hele wereld omarmd. Ook studenten en onderzoekers uit Oekraïne en Rusland. Zij zijn hierheen gekomen om te studeren en te werken. Zij verkeren dagelijks in ons midden en nemen onze democratische waarden en normen als alumni mee terug. Hoe afschuwelijk deze oorlog voor hen is, kunnen wij ons nauwelijks voorstellen.

Ik heb de afgelopen twee jaar mensen weleens horen klagen dat ze door de coronamaatregelen hun vrijheid hebben verloren. Dan denk ik: kijk naar de jonge mensen die in Rusland protesteren tegen de oorlog en voor jaren achter de tralies verdwijnen. Kijk naar burgers in Oekraïne die met hun hele hebben en houden schuilen in de metro. Naar moeders die met kinderen en twee plastic tassen het land uit proberen te komen zonder te weten of ze ooit hun geliefden terug zullen zien. Dan zie je wat er gebeurt als de vrijheid echt onder vuur ligt en wat dictatuur werkelijk betekent. En dan zie je ook hoe hard we samen moeten knokken om onze democratie en academische vrijheid te beschermen en koesteren.

Cisca Wijmenga rector magnificus

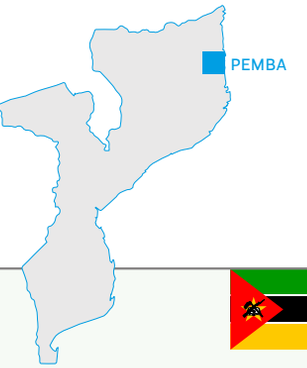

DORIEN VRIELING @CLAASSENSYTSKE

BUITENLAND

Dat ze de noodhulp in wilde, wist ze al tijdens haar studie (bachelor Internationale Organisaties en Betrekkingen en master Humanitarian Action). Momenteel coördineert Sytske Claassen (38) namens de VN de bouw en het gebruik van tentenkampen in Mozambique.

Als ze naar buiten kijkt, ziet ze de zee. De veranda van het huis van Sytske Claassen in havenstad Pemba, in het noordoosten van Mozambique, grenst aan het water. ‘Soms komen er hier vissers aan de wal, dan kunnen we dus bijna vanuit huis een verse tonijn kopen.’ Haar omgeving komt over als een vredige plek: tijdens het videobellen is een klein zwembad te zien, en achter de reling van de veranda glinstert de zee. ‘Het is een expatbubbel,’ zegt ze.

Elke ochtend wordt ze opgehaald om naar een heel andere omgeving te gaan. Claassen werkt namens de VN samen met andere internationale hulporganisaties. De VN ondersteunt deze organisaties, onder andere met coördinatie en het ter beschikking stellen van materialen om tenten te bouwen. Die materialen zijn opgeslagen in een groot pakhuis en moeten zo efficiënt mogelijk ingezet worden. ‘Daarom hebben we een trackingsysteem opgezet, vergelijkbaar met het systeem van het magazijn van IKEA, waarin precies te zien is wat er beschikbaar is.’

SYTSKE CLAASSEN

‘Wat wij hier doen, heeft directe impact op heel veel mensen’

Dat klinkt klinisch en praktisch, maar de reden dat het moet gebeuren is dat allerminst. Mozambique wordt in het regenseizoen geplaagd door cyclonen, zoals in januari Ana en in maart Gombe. Die richten grote schade aan. Huizen worden weggevaagd, wegen raken onbegaanbaar: grote groepen mensen moeten hun heil in andere delen van het land zoeken. Op het moment dat ze erover vertelt, zitten ruim 53.000 mensen in noodhulpcentra zoals de tentenkampen. ‘En in totaal hebben bijna 480.000 mensen schade. Variërend van je hele huis kwijt zijn, tot werkloos zijn omdat je je oude regio hebt moeten ontvluchten.’

In het pakhuis is die ellende niet direct zichtbaar, maar in de kampen des te meer. Claassen gaat er regelmatig naartoe, al was het maar om met eigen ogen te zien hoe het met de vluchtelingen gaat. ‘Families moeten vaak lang wachten voor ze weten waar ze naartoe kunnen,’ zegt ze. ‘Je ziet dat ze moe en bedroefd zijn, hun ogen zijn dof. Kinderen spelen amper.’ Een contrast met de volksaard van de Mozambikanen, zegt ze: vaak vrolijk, hartelijk, levenslustig. Van het belang van haar werk is ze zich erg bewust. ‘Wat wij hier doen, heeft directe impact op heel veel mensen. En je bent nooit snel genoeg, je wilt altijd meer doen dan je kan. Dat is soms moeilijk.’

Daarom is ze blij dat de band tussen haar en haar teamleden hecht is. ‘We kunnen met alles bij elkaar terecht, en dat moet ook. Claassen werkt al jaren in de noodhulp, overal ter wereld. Onder andere aan waterprojecten of *resilience building*. Ze werkte bijvoorbeeld in Afghanistan, Pakistan, Gaza en Nepal, vaak voor een periode van een aantal maanden tot soms een paar jaar. ‘Dan moet je dus telkens opnieuw beginnen, maar er is altijd wel iemand ter plaatse die je al kent. Dat voelt dan een beetje alsof een goede vriend of vriendin je vooruit gereisd is en je wegwijs maakt.’

Zogeheten welvaartsziekten en depressie worden vaak voorafgegaan door klachten als hoofdpijn, buikpijn, stress of vermoeidheid. Kun je met een ander voedingspatroon die klachten verminderen en daarmee ernstige ziekten voorkomen? **Anouk Willems** onderzocht met een flinke groep proefpersonen de effecten van een maand lang vega, glutenvrij of koolhydraatarm eten of juist heel veel dierlijk voedsel.

KIRSTEN OTTEN JASPER BOLDERDIJK

ONDERZOEK

WWW.ANOUKWETEN.WORDPRESS.COM

voor de wetenschap

'Vrijwilligers gezocht die vier weken lang een ander voedingspatroon willen volgen dan ze gewend zijn.' Deze oproep in verschillende noordelijke nieuwsbladen leverde Anouk Willems in 2019 ruim 500 proefpersonen op. Afgelopen januari promoveerde zij op haar proefschrift *Eating for Science, The effect of lifestyle on prevention of non-communicable diseases.*

Wat waren het voor mensen die zich aanmeldden voor jouw onderzoek?

'Het was vooral een hele diverse groep: jong, oud, dik, dun. De een wou afvallen, de ander vooral meer energie. Er waren mensen mét en zonder officiële diagnoses, maar ook mensen die het gewoon interessant vonden en de wetenschap verder wilden helpen. Deelnemers mochten vervolgens zelf weten welk nieuw voedingspatroon zij een maand lang wilden uitproberen. Dat liep uiteen van vega tot glutenvrij of koolhydraatarm. Er waren ook deelnemers die vier weken lang juist alleen maar dierlijke producten wilden eten.'

Vijfhonderd totaal verschillende mensen die zich op uiteenlopende diëten storten. Hoe pak je dat aan?

'Vanuit praktisch oogpunt hebben we voor een online aanpak gekozen. Op de website 'Eten voor de wetenschap' – inmiddels helaas uit de lucht – was informatie te vinden over de diverse voedingspatronen. Daarmee probeerden we mensen te helpen bij het kiezen van een voedingspatroon dat hen aansprak en waarvan zij dachten dat ze het zouden kunnen volhouden. Via vragenlijsten kwamen we aan informatie over de deelnemers, zoals gewicht en tailleomtrek, huidig voedingspatroon en fysieke en mentale gezondheid. Maar ook over hoeveel en hoe intensief zij bewogen. Gedurende het onderzoek hielden de deelnemers bij wat ze aten en hoe zij zich fysiek en mentaal voelden. Van ongeveer de helft van de deelnemers werd aan het begin en eind van het traject een ontlastingsmonster onderzocht op de samenstelling van de bacteriënpopulatie in hun dikke darm.'

Toen **Anouk Willems** (1992) biomedische wetenschappen studeerde aan de RUG, raakte zij tijdens haar master (MSc 2016) gefascineerd door het vakgebied van neurobiologie en voeding en volgde alle vakken van hoogleraar Gertjan van Dijk. Hij was ook haar promotor bij het PhD-onderzoek – waarbij ook hogeschool Van Hall Larenstein betrokken was – naar de effecten van een nieuw voedingspatroon op de (darm)gezondheid van haar proefpersonen. Na haar promotie in januari 2022 werd zij onderzoeker gezondheidszorg bij Nivel. Daarnaast heeft zij haar eigen bedrijf AnoukWeten.

Waarom was je benieuwd naar die darmbacteriën?

'Hoe meer verschillende voedingsstoffen iemand binnenkrijgt, hoe gevarieerder en uitgebalanceerder de populatie van zijn darmbacteriën is. Die variatie en balans zijn van belang voor een goed werkend immuunsysteem, mensen met een verstoorde darmbacteriepopulatie zijn vaak sneller ziek. Daarnaast is er een relatie tussen darmbacteriën en de hersenen. Er zijn zelfs aanwijzingen voor een link tussen darmbacteriën en mentale gezondheid. Het lijkt erop dat een verstoorde darmbacteriepopulatie je gevoeliger maakt voor depressies. Tegelijkertijd gaan depressie en slecht eten ook vaak hand in hand, dus voorlopig is dit nog een kip-ei-probleem.'

Welke resultaten heeft je onderzoek opgeleverd?

'Aan de hand van ingevulde vragenlijsten heb ik onder de proefpersonen verschillende voedingspatronen kunnen identificeren. Daarbij keek ik naar welke voedingsmiddelen mensen vaak gecombineerd aten, en naar wat ze juist niet aten. Een van die voedingspatronen was het zogeheten Westerse dieet, dat veel bewerkte producten als koekjes, frisdrank, chips bevat en waarin groente

en fruit veelal ontbreken. Een ander dieetpatroon bevatte opmerkelijk veel dierlijke producten: mensen die in een week veel vlees eten, eten vaak ook veel eieren en vis. En de mensen die veel granen eten – brood, pasta en rijst – hebben ook vaak aardappelen op het menu staan.

Door deze voedingspatronen op te sporen konden we mensen een score geven voor de mate waarin zij voldeden aan dat patroon. En na de vier experimentweken konden we vervolgens in kaart brengen bij welke deelnemers het voedingspatroon sterk was veranderd en dat koppelen aan eventuele veranderingen in klachten als hoofdpijn, buikpijn of stress. Deelnemers die in hun normale leven hoog scoorden op het Westerse dieet, gaven van tevoren aan relatief veel fysieke en mentale klachten te hebben. Door vier weken minder bewerkt voedsel te eten, bleken deze klachten duidelijk afgenomen te zijn.

En dan waren er de mensen die juist veel dierlijke producten gingen eten, tegenover de groep die voor een vegetarisch of veganistisch dieet ging. Ondanks het veel betere imago van vega hebben we in onze resultaten niet gevonden dat deelnemers zich beter gingen voelen door vlees uit hun menu te schrappen. Een mogelijke verklaring daarvoor is dat veel mensen dan overstappen van dierlijke producten naar bewerkte plantaardige: de vega-braadworst en de vega-burger. Onderzoek naar het Westerse dieet had al laten zien dat die bewerkte producten meer klachten veroorzaken en mogelijk schadelijker voor de gezondheid zijn dan vlees.'

Wat is er zo slecht aan bewerkt voedsel?

'Naast voordelen – houdbaarheid, gebruiksgemak – kleven er aan bewerkt voedsel veel nadelen voor onze gezondheid. Zo bevatten bewerkte producten vaak veel suiker en zout. En door verhitting en vermaling gaan voedingsstoffen en vezels verloren en verandert de structuur van vetten en eiwitten. Doordat bewerkt voeding bovendien heel snel verteerbaar is, komen de voedingstoffen minder ver in het verteringsstelsel terecht en verhongeren de bacteriën in het laatste traject, de dikke darm. Verder veranderen gezonde vetten – zowel plantaardig als dierlijk – door bewerking in schadelijk transvetten. En zo kan ik nog wel even doorgaan. Mijn advies is daarom: Herken je de ingrediënten van een product niet meer? Laat het staan!'

En hoe is het gegaan met de darmbacteriemetingen?

'Dat is deels nog werk in uitvoering, want voor mijn proefschrift was het te complex om

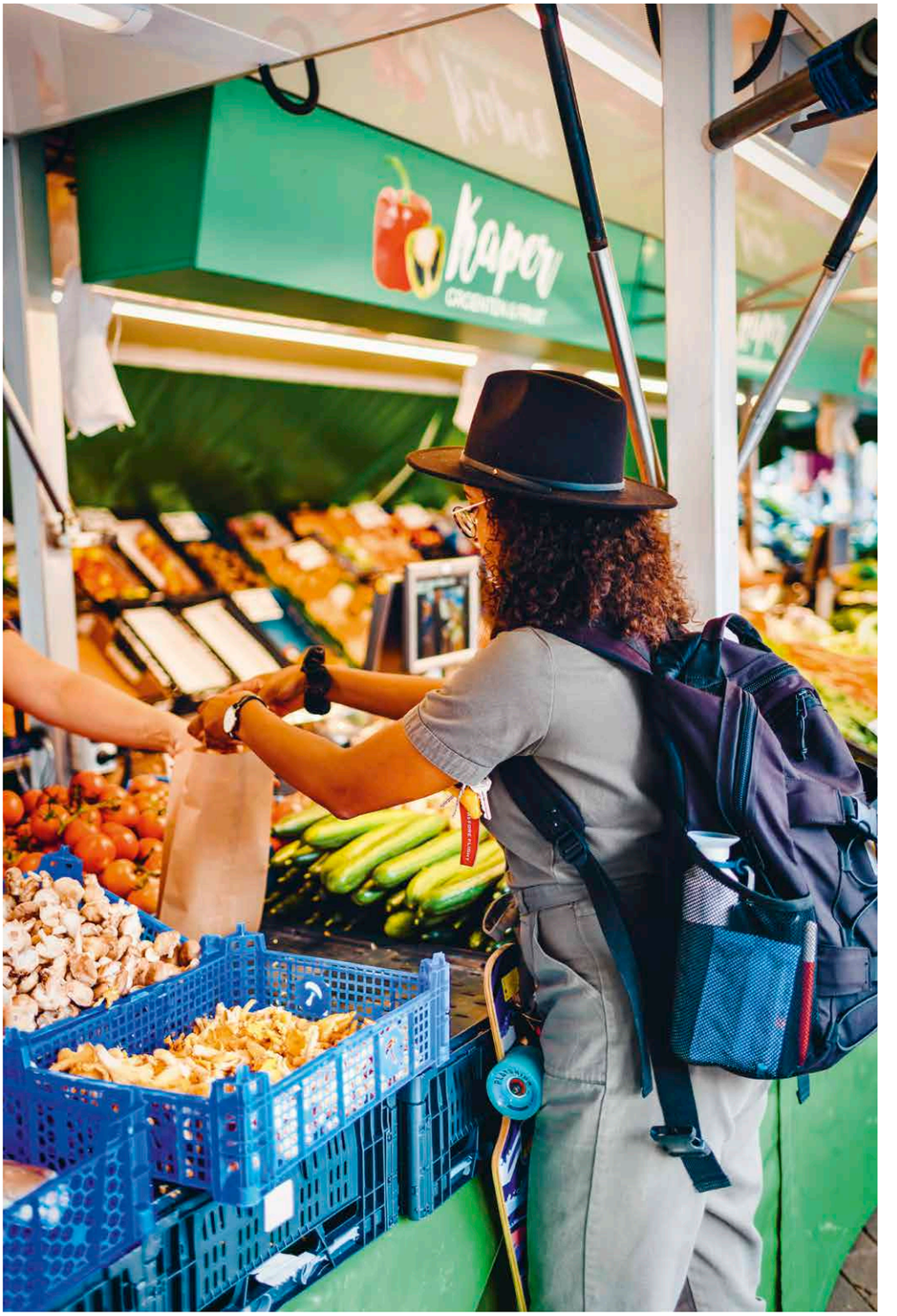

al die uiteenlopende data te kunnen duiden. Wel konden we aan de hand van de eerst meting, aan het begin van de vier weken een duidelijke link zien tussen klachten, voeding en de aanwezigheid van bepaalde darmbacteriën, maar we konden nog niet aantonen dat die ook meeveranderden als de klachten veranderden.'

Het onderwerp houdt je dus nog wel even bezig?

'Gelukkig wel! Tijdens mijn promotieonderzoek heb ik bovendien gemerkt hoe leuk ik het vond om lezingen te geven over dit onderwerp. Ook was ik betrokken bij het Bloeizone-project in Bakkeveen, waar een bevlogen huisarts alles op alles zet om de dorpelingen door leefstijlveranderingen gezond oud te laten worden. Al deze ervaringen hebben mij ertoe geïnspireerd mijn eigen bedrijf op te richten, AnoukWeten. Daarmee wil ik mijn kennis over voeding en darmbacteriën blijven ontwikkelen en vooral ook blijven uitdragen, want iedereen heeft recht op kennis om een gezond leven te kunnen leiden.'

VOOR NOG MEER BOEKEN VAN ALUMNI:

WWW.RUG.NL/ALUMNI/BOEK

Bram Baptist (1982) / geschiedenis 2007
De zilveren dame
Middeleeuws avonturenverhaal voor de jeugd
WWW.HAMLEYBOOKS.BE
€ 17,50; luisterboek € 5,99; e-book € 8,99

Hans Boland (1951) / Slavische talen en culturen 1974
Indonesië all-in – Brieven aan het thuisfront
Reisverslagen, bol van vertelkunst.
WWW.ATHENAEUM.NL
€ 17,99; e-book € 11,99

Marjan Brouwers (1963) / Engels 1988
Tussen de dijken
Herinneringen aan het Ambonezenbosje
WWW.UITGEVERIJPASSAGE.NL € 29,50

Fieke Gosselaar (1982) / rechten 2007
Als je ze kent
Roman over gewone mensen in een gewone straat
WWW.AMBOANTHOS.NL € 20,99

Roel Grit (1954) / fysische chemie 1977
Wetenschap is geen mening
Klimaat, stikstof en energie uitgelegd
WWW.NOORDHOF.NL € 24,95

Jan ten Hove (1960) / geschiedenis 1985
't Is doan
600 jaar boerenleven in Twente
WWW.WBOOKS.COM € 24,95

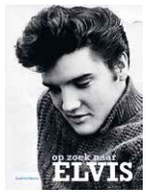

Godfried Nevels (1973) / sociale geografie 1999
Op zoek naar Elvis
Gesprekken met vrienden en bekenden van Elvis Presley.
WWW.LECTURIS.NL € 27,50

Janke Reitsma (1988) / orthopedagogiek 2017
Niets ontgaat ons
Roman over ontwricht gezin in het verraderlijk mooie Waddengebied.
WWW.UITGEVERIJMOZAIEK.NL € 22,99

Willem Huberts (1953) / Nederlands 1985, promotie 2017
Soli Deo – Wouter Lutkie (1887-1968)
Meeslepende biografie van een priester-fascist
WWW.BOOMGESCHIEDENIS.NL € 39,90

Peter Middendorp (1971) / geschiedenis en journalistiek 1997
Neven
Roman over de vernietigende kracht van schuld
WWW.DEBEZIGEBIJ.NL € 22,99

Ineke Noordhoff (1955) / landschapshistorie 2013
Ontaard land
De strijd van een Groninger tegen de gasregenten
WWW.ATLASCONTACT.NL € 21,99

Jurgen Tiekstra (1983) / journalistiek 2006
Het klimaatdebat als lachspiegel
Mens-zijn in een warmere wereld
WWW.SCRIPTUM.NL € 20,00

Joost Oomen (1990) / Nederlands 2012
Visjes – Een avontuur op Salina
Reisverslag en lofzang op Italiaanse eilanden.
WWW.QUERIDO.NL € 20,00

Luc Panhuysen (1962) / taal- en cultuurstudies 1989
Rampjaar 1672
Hoe de Republiek aan de ondergang ontsnapte
WWW.ATLASCONTACT.NL € 25,00

Jan de Roos (1950) / geschiedenis 1977
Faber & zoons. Een familiebedrijf in terreur
Jacht op Joden en verzetsmensen in het Noorden en Noord-Holland
WWW.UITGEVERIJ-LOUTJE.NL € 27,50

Klaas Pieterman (1944) / godgeleerdheid 1973
Groninger grammatica in kort bestek
WWW.ZOLDERMAN.NL/VLIEDORP
€ 15,00

Bert Wagendorp (1956) / Nederlands 1982
Phoenix – De memoires van Abel Sikkink
Zinderende roman over landverhuizers in het Amerika van de 19e eeuw
WWW.UITGEVERIJPLUIM.NL
€ 24,99; e-book € 14,99

Marjon Weerink (1987) / Life Science & Technology 2008
Op het verkeerde spoor
Grappige feelgoodroman over een een student in Groningen
WWW.ZOMERENKEUNING.NL € 12,50

Peter Boomsma (1960) / geschiedenis1988
Kneppelfreed 2021
Ferline en takomst fan de Fryske taal (Fries en Nederlands)
WWW.UITGEVERIJLOUISE.NL € 22,50

Nyk de Vries (1971) / geschiedenis 1995
Asman
Gedichten Dichter fan Fryslân
WWW.SINGELUITGEVERIJEN.NL € 22,50

Lammert Gosse Jansma (1943) / sociologie 1966, promotie 2010
Houd je goed
Brieven aan een dienstweigeraar 1935/1936/1937
INFO@STELLINGWARFS.NL € 27,50

ELLIS ELLENBROEK HARRY COCK

Groningen. Universiteit. Maar ook talloze straten, huizen, bruggen, pleinen waar herinneringen liggen. Bekende oud-RUG-studenten vertellen over hun speciale plek.

Speciale plek
W.A. Scholtenstraat 17a

FOTO JAN BOMMELDA

Jeroen Elkhuizen (1983), links op de foto, en alumnus geneeskunde Jeroen Doorenbos (1985). Beiden directeur-eigenaar en oprichter van telecomwebshop Belsimpel; Elkhuizen studeerde van 2002 tot 2008 rechten en haalde in 2010 de master wijsbegeerte van een wetenschapsgebied.

‘Mijn vriendin dacht dat Jeroen en ik het best zouden matchen’

‘Eind 2005 kwam Jeroen bij mij in huis wonen aan de W.A. Scholtenstraat. Ik zat op het moment van de hospiteerborrel voor mijn studie in Nieuw-Zeeland, mijn vriendin Mariska nam de honneurs waar. Haar inschatting was dat Jeroen en ik het best zouden matchen, zij heeft voor hem gelobbyd.

We kenden elkaar nog maar een paar weken, toen ik hem belde: “Waar ben je?” Ik was aan het uitgaan, stond in De Tapperij, het was half drie ‘s nachts. Vermoedelijk was ik onder invloed. Hij lag in bed of bijna, was net thuis van een feestje. Maar hij zei: “Ik kom eraan.” Dat maakte op mij wel indruk, zoiets doet niet iedereen. Je moet jezelf toch een schop onder de kont geven om je kleren weer aan te trekken en de stad weer in te gaan.

Wij aten vaak samen. Dat was meestal lang natafelen en praten. Over van alles en nog wat. Van politiek tot ondernemerschap en de telecommarkt. Ik ben breed geïnteresseerd en hij ook, daarin vonden wij elkaar. En risken! Ik ben opgegroeid met spelletjes, in een nogal competitieve familie met drie broertjes. Winnen is bij ons belangrijker dan meedoen. Jeroen bleek net zo, hetzelfde fanatisme.

Allebei hadden we tijd over naast onze studie. Hij kwam op het idee van dongels, die je in je laptop stopt om te kunnen internetten. Mobiel internetten kon toen nog haast niet. Jeroen had goed gezien dat die markt ging openbreken. In mei 2006 fietsten we naar de Kamer van Koophandel om ons in te schrijven. Metjelaptoponline.nl heetten we toen. Een kleine twee jaar later werden we Belsimpel. We leveren tegenwoordig aan 27 landen, onder de naam Gomibo, nog altijd vanuit Groningen. We hebben ruim 600 mensen in dienst en een jaaromzet van zo’n 400 miljoen.

Moet je nagaan hoe groot de component toeval is in ons verhaal. Grote kans dat ik advocaat was geworden of promovendus, als ik Jeroen niet had ontmoet.’

Petty de Zwaan op het Hoornse meer. Gemaakt van PET-flesjes door de Groningse kunstenares Maria Koijck.

‘Ontwikkeling kan echt duurzaam zijn’

NIENKE BEINTEMA LINDA POORTMAN

ONDERZOEK

WWW.RUG.NL/STAFF/Y.SHAN

Yuli Shan, een getalenteerde jonge klimaat- en energie-onderzoeker uit China, is nu onderzoeksfellow in Groningen. Zijn ambities op het gebied van duurzaamheid reiken verder dan alleen klimaatverandering.

Groningen is een groene stad, letterlijk en ecologisch gezien, zegt de Chinese academicus Yuli Shan. En hij kan het weten. Hij publiceerde zo’n 100 artikelen in vooraanstaande tijdschriften over klimaatverandering en duurzaamheid, en bestudeerde de ‘ecologische voetafdruk’ van steden over de hele wereld. ‘Groningen doet het goed, al met al,’ zegt hij. ‘Een van mijn masterstudenten heeft net een project afgerond over de Groningse ambitie om in 2035 klimaatneutraal te zijn – en dat blijkt echt te kunnen. Groningen scoort goed op het gebied van schone energie en het stimuleren van groen vervoer, zoals de fiets.’

Was je als kind al op het milieu gericht?

‘Niet echt, eerlijk gezegd. Ik vond het milieu belangrijk, maar had als kind nooit gedacht dat ik mijn leven zou gaan wijden aan onderzoek op dit gebied. Mijn passie begon toen ik tijdens mijn masterstudie een boek vond in het kantoor van mijn begeleider. Het was het 4e Assessment Report van het IPCC, het Intergovernmental Panel on Climate Change. Dat boek raakte bij mij een snaar: ik raakte gefascineerd door het feit dat je aan emissies kunt rekenen. Ik begon me te verdiepen in China’s energieverbruik en kolencentrales. Ik dacht: wat kan China doen om die enorme uitstoot terug te dringen? Zo is het allemaal begonnen.’

Waarom ben je naar Groningen gekomen?

‘Mijn huidige leidinggevende in Groningen is Klaus Hubacek, een wereldberoemd ecologisch econoom. Hij was een van mijn begeleiders tijdens mijn promotieonderzoek in Engeland. We publiceerden toen samen een artikel in *Science Advances*, een van

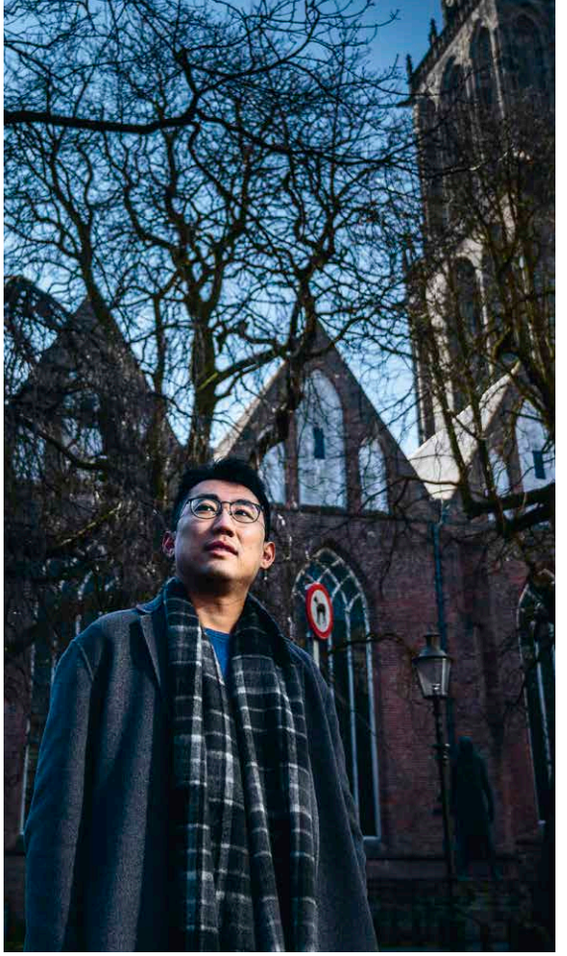

FOTO CORNÉ SPARIDAENS

de *Science*-tijdschriften. Toen hij in 2019 van de University of Maryland naar Groningen overstapte, vroeg hij me of ik mee wilde komen. Daar heb ik ja op gezegd.'

Waar richt je Groningse onderzoek zich op?

'Ik kijk in detail naar de uitstoot van verschillende sectoren en energievormen in landen en steden over de hele wereld. Vooral in ontwikkelingslanden. Ik analyseer die data en speel die door aan overheden, waaronder ook die van steden. Als zij weten wat hun grootste emissiebronnen zijn, zoals een staalfabriek of een energiecentrale, dan kunnen ze gericht beleid ontwikkelen om die aan te pakken. De uitdaging is slimme oplossingen te bedenken. Alles sluiten is geen optie: mensen blijven energie, producten en werkgelegenheid nodig hebben. Maar je kunt wel degelijk strategieën ontwerpen die de energieproductie en het verbruik efficiënter maken en daarmee de uitstoot verminderen, zonder dat dat ten koste gaat van ontwikkeling.'

Je kijkt ook naar de relatie tussen de Covid-19-pandemie en de wereldwijde uitstoot, toch?

'Inderdaad. Door de pandemie zijn de economische structuren, energievraag en emissies over de hele wereld drastisch veranderd. Daarom is het belangrijk dat we inzicht krijgen in het mechanisme daarachter, en in de mogelijke effecten van Covidmaatregelen op de wereldwijde emissies. Dat kan helpen klimaatverandering terug te dringen en het Parijse Klimaatakkoord uit te voeren.'

Geef je ook onderwijs?

'Ja, hier in Groningen geef ik 30 procent van mijn tijd les. Ook organiseer ik jaarlijks een summerschool voor bachelor-, master- en PhD-studenten in China. Het thema daarvan is duurzame steden. We werken aan praktijkvoorbeelden, waarbij we rekenen aan emissies en koolstofcycli in het algemeen. Dat doen we samen met een aantal Chinese universiteiten. Zo hebben we een keer de milieuimpact berekend van de wegwerpcultuur rond Chinese afhaalrestaurants. De hoeveelheid afval waar we op uitkwamen was echt onthutsend: 323 kiloton aan bordjes, bestek en verpakkingen, alleen al in 2018. Onze conclusie was dat restaurants die hoeveelheid afval tot wel 92 procent zou kunnen terugbrengen als ze herbruikbaar servies zouden gebruiken.'

Yuli Shan (1990) studeerde energiegebruik en -beleid aan de Fudan University in zijn thuisland China. Hij promoveerde in 2018 in de klimaateconomie aan de University of East Anglia (Groot-Brittannië). In 2019 verhuisde Shan naar Groningen voor een Research Fellowship. Hij onderzoekt de boekhouding van broeikasgasemissies, economie van klimaatverandering en duurzame ontwikkeling, met name in ontwikkelingslanden. Zowel in 2020 als in 2021 was hij 'Global Highly Cited Researcher'.

Wat drijft jou in je carrière?

'Klimaatverandering is al overal een realiteit. Het is wereldwijd nu een van de meest urgente uitdagingen, zelfs vergeleken met Covid en oorlogen. Het is de taak van onze generatie om daar iets aan te doen. Vooral in ontwikkelingslanden is er altijd een debat over milieu versus ontwikkeling. In mijn ogen kunnen we de ontwikkeling van landen niet beperken. Maar die ontwikkeling leidt op zichzelf niet tot emissies. Het hangt allemaal af van hóe deze landen zich ontwikkelen. In China daalde de uitstoot in 2021 zelfs met bijna 4 procent per dollar BBP, dankzij een lager kolenverbruik en duurzamere technologieën. Het BBP stijgt weliswaar nog steeds in China, maar het belangrijkste is dat ontwikkeling en emissies blijkbaar niet langer aan elkaar gekoppeld zijn. Dat is heel cruciaal. Ontwikkeling kán dus duurzaam zijn.'

Ben je een optimist, in dit opzicht?

'Dat vind ik moeilijk te zeggen. Sommige landen gaan de goede kant op, maar andere niet. Er hangt ook veel af van de snelheid waarmee de transities plaatsvinden. Onder meer de snelheid waarmee we nieuwe technologieën ontwikkelen, waaronder methoden om koolstof uit de lucht te halen.'

Hoe bevalt Groningen je?

'Ik heb het hier erg naar mijn zin. Wat ik het leukst vind? Alles. De groene parken, de mooie oude huizen en de smalle straatjes uit vroeger tijden. Dat je overal naartoe kunt lopen. Het is allemaal erg mooi. Er is maar één ding... het eten. In China zijn er overal afhaalrestaurants. Als je hier in een woonwijk woont, dan is het erg moeilijk om snel zo'n restaurant te vinden. Een vriend zei ooit tegen me: 'Oh, het is makkelijk. Je neemt gewoon deze ene bus, stapt over, neemt een andere bus, loopt een stukje, en daar is je restaurant.' Ha! Dat zou een halfuur duren! In China is het hooguit vijf minuten. Aan de andere kant vind ik het leuk dat veel afhaalrestaurants in Groningen papieren verpakkingen gebruiken.'

Wat zijn je plannen voor de toekomst?

'Ik weet het nog niet. Laten we zeggen dat ik wil verdergaan met mijn academische carrière. Ik ben erg gelukkig in mijn onderzoeksveld. Misschien verhuis ik ooit naar andere plekken in de wereld om andere manieren van leven te ervaren.'

Anda Kerkhoven Centre

In december 1944 werd zij opgepakt en op 19 maart 1945 gefusilleerd in de bossen tussen Haren en Glimmen, geneeskundestudent en verzetsstrijdster Anda Kerkhoven (1919-1945). Het nieuwe Onderwijscentrum van de RUG en het UMCG op de Healthy Ageing Campus krijgt háár naam. Het Anda Kerkhoven Centre, dat naar verwachting eind 2023 wordt opgeleverd, zal onderwijs-, ontmoetings- en werkplekken bieden voor zo'n 2.000 studenten en medewerkers van de Faculteit Medische Wetenschappen en van Farmacie.

WWW.RUG.NL/ANDAKERKHOVENCENTRE

Bodem onder Groningen biedt kansen

Wat precies veroorzaakt de gaswinning in de bodem onder Groningen? Adjunct-hoogleraar geo-energie Johannes Miocic bestudeert het gesteente waaruit het gas wordt gewonnen. Dit moet meer inzicht bieden in wat er nog gaat gebeuren in de gasvelden, en in hoe we beter gebruik kunnen maken van dat gesteente. Waterstof opslaan in lege gasvelden lijkt bijvoorbeeld een optie. WWW.RUG.NL/BODEMGRONINGEN

'Groningen en de bevingen'

Groningen en de bevingen. Hoe kennis beleid nauwelijks beter maakt heet het boek waarin oud-hoogleraar Wim Derksen en alumna Mariëlle Gebben beschrijven hoe bruikbaar de kennis is waarop de overheid haar beleid baseert en of het Groningse dossier daarin uniek is. Het boek werd gepresenteerd tijdens een webinar onder leiding van RUG-hoogleraar Tom Postmes van Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen. Het boek (€ 24,95) is gratis te downloaden op WWW.KENNISPLATFORMLEEFBAAR.NL/WEBINAR-GRONINGEN-EN-DE-BEVINGEN, waar ook de webinar terug te zien is.

Geen economische groei door regionale luchthavens

Kleine regionale luchthavens leiden een onzeker bestaan, maar worden tegelijkertijd vaak gezien als aanjagers van de regionale economie. Dat beeld klopt niet, concluderen Felix Pot en Sierdjan Koster van de RUG. De economisch geografen bevestigen weliswaar het verband tussen luchtvaart en economische groei in algemene zin, maar concluderen ook dat de groei rond kleinere luchthavens in de meeste gevallen beperkt is.

WWW.RUG.NL/REGIONALELUCHTHAVENS

Festival Terug naar het begin

'Dit festival is écht uniek in zijn soort en zo belangrijk om dit prachtige gebied eens op een andere manier te beleven of te ontdekken,' zegt Leonie Wendker (bachelor architectuur en stedenbouwgeschiedenis). Ze is, net als mede-alumnus (PhD kunstgeschiedenis) en RUG-docent Leo Delfgaauw lid van het stichtingsbestuur van Terug naar het Begin. Dit bijzondere Groningse festival in het wierdenlandschap tussen Loppersum en Appingedam vindt dit jaar plaats van **10 t/m 12 mei**. Dé gelegenheid om, bij voorkeur fietsend, in de middeleeuwse kerken en kerkjes langs de route korte voorstellingen te beleven met muziek, theater, kunst en verhalen.

WWW.TERUGNAARHETBEGIN.NL

Biografie C.O. Jellema

C.O. Jellema (1936-2003) studeerde theologie en Duits aan de RUG en doceerde er Duitse literatuur. Zijn dichtersleven kende een lange en moeizame aanloop naar bredere, literaire erkenning, concludeert Gerben Wynia in zijn proefschrift *Aan rozen denk ik in de winter – Een biografie van C.O. Jellema* waarop hij in maart promoveerde aan de RUG. De handelseditie verschijnt dit najaar bij Querido. Tijdens zijn onderzoek ontdekte Wynia ook twee verloren gewaande dichtbundels uit de jaren zestig.

WWW.RUG.NL/BIOGRAFIE-COJELLEMA

Masterclasses Groninger aardbevingen

In de zes masterclasses 'Aardbevingen en gaswinning in Groningen: een sociaal-maatschappelijk perspectief' leggen experts van de RUG de achtergronden achter de aardbevingen helder uit. De Masterclasses zijn toegankelijk voor iedereen. WWW.RUG.NL/MASTERCLASS-AARDBEVINGEN

De wereld letterlijk mooier maken door akkerranden van boeren in te zaaien met bloemenzaden, dat is wat bedrijfskundige **Renee Roeleveld** (27) doet met stichting Broez. ‘Bloemen geven niet alleen kleur, maar er komen ook insecten op af. En hoe belangrijk die zijn voor de natuur, is inmiddels wel bekend.’

Bloeiende akkerranden organiseren

Renee Roeleveld groeide op in het Twentse Beuningen, op melkveehouderij en landbouwbedrijf Hasman, gerund door haar vader en oom. ‘Een boerderij is niet alleen een beroep of onderneming, het is een leefstijl. Onze twee gezinnen woonden daar samen en waren dag en nacht bij betrokken bij het bedrijf. Dat heeft mij gevormd. Ik heb ervaren dat je samen wat kunt bereiken, samen bedreigingen om kunt zetten in kansen, kan innoveren. Mijn vader en zijn broer hebben bijvoorbeeld samen met collega-boeren een energie-coöperatie opgericht waarmee we door mono-mestvergisting de lokale industrie van energie voorzien. Nu hebben we geen stikstoflek meer. Dat vind ik onwijs cool!’

‘Nait soez’n’

Samen met haar twee zussen Fraukje (23, ‘de creatieve van ons drie’) en Roos (25, ‘de analytische’) had Renee Roeleveld al langer de wens zelf ook iets goeds te doen voor de omgeving. Het idee voor stichting Broez ontstond toen een bekende vroeg of er op het weiland van de Roelevelds naast zijn huis een bloemenrand aan kon worden gelegd. Tegen betaling. ‘Toen dachten we: dat is ons gat in de markt, mensen hebben dus geld over voor verfraaiing van hun omgeving.’

De drie zussen richtten kordaat een stichting op en zamelden online geld in bij burgers en bedrijven om zaden te kopen en boeren een vergoeding per vierkante meter ingezaaide grond te kunnen geven. De naam van de stichting is dan ook niet alleen een verwijzing naar ‘uit de grond bruisen’, maar natuurlijk ook naar het Groningse niet lullen maar poetsen: ‘nait soez’n moar deurbroez’n’. Roeleveld: ‘We stelden een bloemen- en kruidenmengsel samen dat past bij de omgeving. De korenbloem, de klaproos, goudsbloemen, kaasjeskruid. We doen nu ook een test met een droogbloemenmengsel: kleine roze, oranje en paarse bloempjes, die je thuis op de kop kan laten drogen, als herinnering aan de zomer.’

Japanse duizendknoop

Innovatief ondernemen is een rode draad in de carrière van Roeleveld. Ze studeerde bedrijfskunde – master Change Management – aan de RUG en deed een minor sociologie. Na de studie keerde ze terug naar Twente en kwam al gauw terecht bij Datacadabra, een startup in Enschede die werkt aan toepassingen van kunstmatige intelligentie. Daar werkt ze als business developer. ‘Oplossingen bedenken waar mensen echt wat aan hebben, daar word ik blij van, helemaal als ze in het agrarische domein zitten. Neem bermbeheer. Daar zijn veel problemen mee: er is invasief exotisch onkruid zoals de Japanse duizendknoop en er zit vaak plastic door het maaisel waardoor het slecht te verwerken is. Daarvoor hebben we de MowHawk bedacht: deze maai-havik, een camerasysteem op de maaimachine, registreert hoe de berm eruitziet en geeft seintjes als er zulk onkruid of afval te zien is.’

Leiderschap

‘Ik denk dat de grootste les van mijn studie is, dat er leiderschap nodig is. Iemand die iets oppakt, de route uitstippelt en anderen aansteekt. Anders gebeurt er niets!’ Dat leiderschap laat ze, onbezoldigd, ook met de stichting zien. Want hoe organiseer je bloeiende akkerranden? Bijvoorbeeld door de hele gemeenschap te verbinden en enthousiasmeren. ‘Dat is mijn kracht ook, denk ik. Met twee neven doen we met machines van ons familiebedrijf steeds twee stroken: eerst met de grondbewerkingsmachine en dan met de zaaimachine. We maken er hele leuke inzaaidagen van, boeren, burgers, bedrijven: iedereen is erbij en helpt mee. Je hoort vaak: think global, act local, dat is zo waar! Gewoon beginnen, en dan is de impact echt direct te zien.’

SARA PLAT WWW.BROEZ.NL

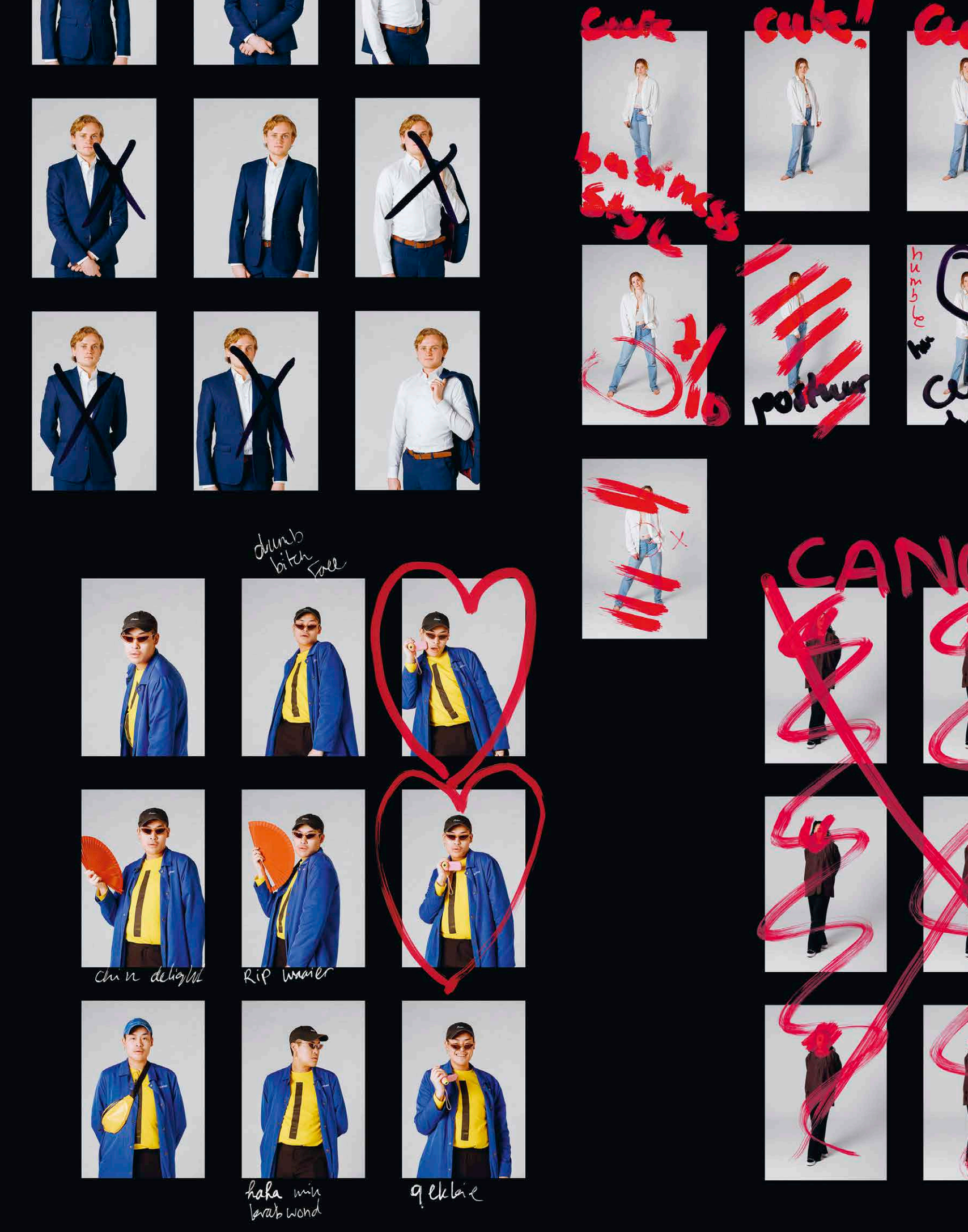
cute
cute!
business style
7/10
postuur
humble
dumb bitch face
chin delight
Rip waaier
haha min karabwond
qekkie

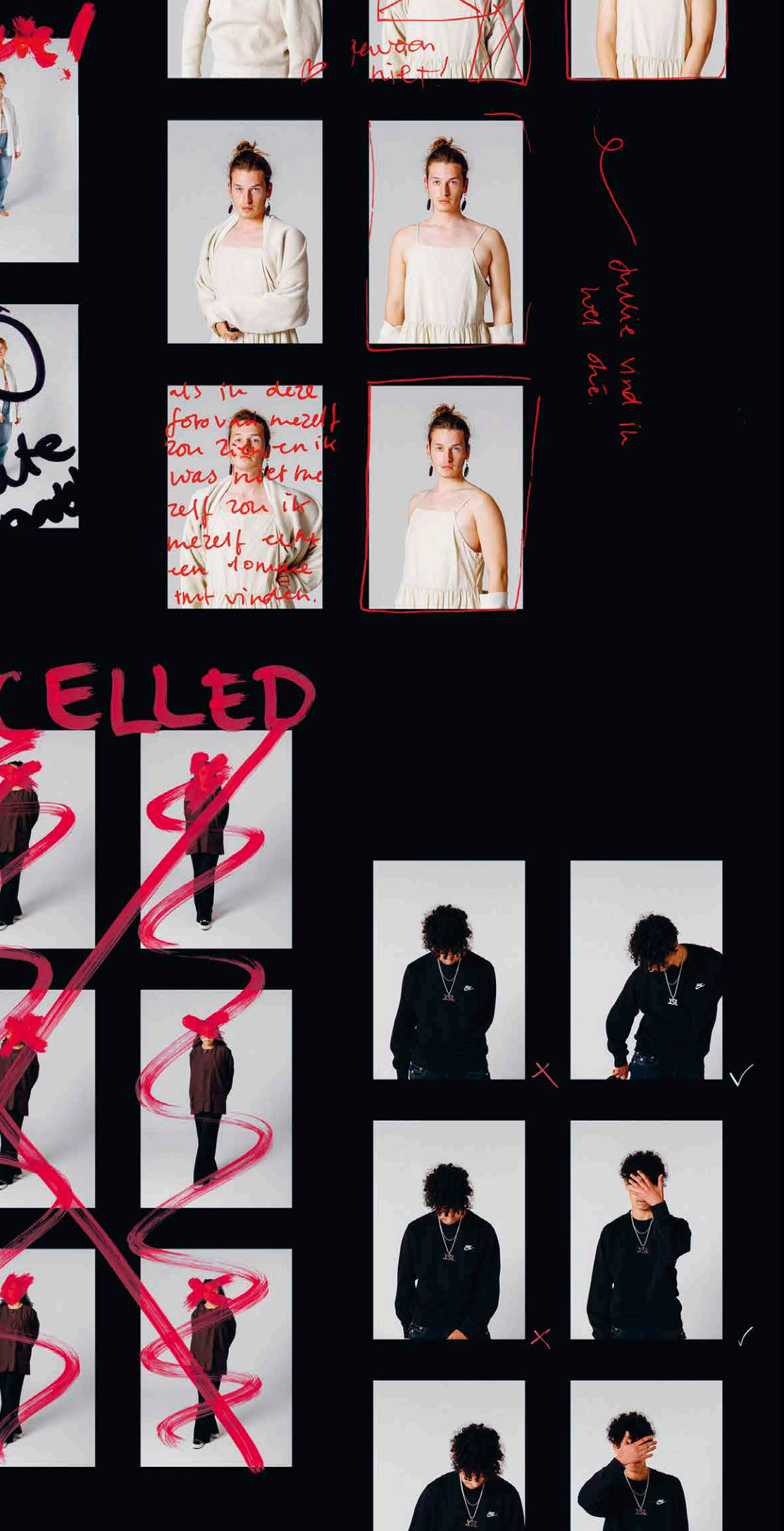

FOTO

ROBIN ALYSHA CLEMENS

Performing Adulthood

Wat betekent volwassen worden voor Generatie Z en hoe brengen jongeren zichzelf in beeld? Performing Adulthood is een fotografie- en videoproject van Robin Alysha Clemens over jongeren tussen 16 tot 24 jaar oud.

Haar project maakt deel uit van Imagining Science, een jaarlijkse foto-opdracht van de Rijksuniversiteit Groningen en Noorderlicht Studio.

Clemens sprak voor Performing Adulthood met onder meer RUG-onderzoekers Tina Kretschmer, René Veenstra, Karin Veldman en Ute Bültmann.

Clemens draaide in dit project de rollen van fotograaf en model om. Ze vroeg jongeren zichzelf te portretteren in de studio, waarna de model-fotografen hun eigen foto's mochten selecteren en cureren. Het project laat niet alleen het eindproduct van deze performance zien, maar ook het proces dat daaraan voorafging. Daarnaast zijn er video's rond een aantal vriendengroepen.

De expositie Performing Adulthood is te zien tot en met 15 mei 2022 in de Noorderlicht Studio, Akerkhof 12 in Groningen.

WWW.NOORDERLICHT.COM

WWW.RUG.NL/IMAGININGSCIENCE

Aletta Jacobsprijs voor Rebecca Gomperts

‘Abortus is geen medische kwestie, maar een mensenrecht’

MARJAN BROUWERS JEROEN VAN KOOTEN

ALETTA JACOBSPRIJS

WWW.RUG.NL/COLLEGETOURREBECCAGOMPERTS
WWW.RUG.NL/ALETTAJACOBSPRIJS

Toen Rebecca Gomperts (1966) op 8 maart de Aletta Jacobsprijs ontving uit handen van rector magnificus Cisca Wijmenga, gingen haar gedachten ongetwijfeld uit naar de vrouwen die haar zijn voorgegaan, zoals Els Borst, Gunilla Kleiverda en Lilianne Ploumen. Maar zeker ook naar de vrouwen die nog altijd geen toegang hebben tot een veilige abortus.

‘Abortus is geen medische kwestie, maar een mensenrecht dat wereldwijd wordt geschonden,’ zegt Rebecca Gomperts. ‘Sinds het beschikbaar komen van de abortuspil is de moedersterfte als gevolg van een onveilige abortus in twintig jaar tijd gedaald van 100.000 naar 25.000 per jaar. Maar wat mij betreft is elke vrouw die onnodig sterft er een teveel.’

Gomperts staat wereldwijd bekend als voorvechter van abortusrechten en als oprichter van Women on Waves. Als coassistent in Guinee zag ze voor het eerst hoe verschrikkelijk de gevolgen kunnen zijn van ongewenste zwangerschappen en illegale abortussen. Tijdens haar reizen op de Rainbow Warrior II van Greenpeace sprak ze in Zuid-Amerika met vrouwen over hun afschuwelijke ervaringen met ongewenste zwangerschappen en mislukte abortussen. ‘Die vrouwen zijn de inspiratie geweest voor Women on Waves.’

Abortushulpverlening op zee

Tussen 1999 en 2017 voer Gomperts naar landen waar vrouwen nog geen toegang hadden tot een veilige, legale abortus. In landen als Polen, Ierland en Portugal kwamen zwangere vrouwen in de haven aan boord van het schip, waarna ze meevoeren naar een plek net buiten de territoriale wateren. Daar bood een team van vrouwelijke artsen een consult, informatie, anticonceptiemiddelen, een overtijdbehandeling of een medische abortus met behulp van abortuspillen. ‘Elke reis bereidden we zorgvuldig voor’, vertelt Gomperts. ‘We hadden nauwe contacten met lokale netwerken van huisartsen, gynaecologen, vrouwenorganisaties en advocaten. De kans op complicaties na een medische abortus is heel klein: minder dan één procent. Als een vrouw toch een probleem had, kon ze terugkomen aan boord om onze artsen even te zien.’

Taboe abortuspil doorbroken

Inmiddels heeft Women on Waves bijna alle landen bezocht die via de internationale wateren te bereiken zijn en is met name medische abortus tot negen weken in steeds meer landen toegestaan. Gomperts: ‘Wij zijn de katalysator geweest voor de legalisatie van de abortuspil in veel landen. Doordat wij het taboe van die pil hebben doorbroken, kunnen veel meer vrouwen dan vroeger de abortuspil verkrijgen.’ Hoewel het schip sinds 2017 niet meer is uitgevaren, gaat de strijd door. Zo kunnen vrouwen de abortuspil sinds 2005 verkrijgen via internetplatform Women on Web en richtte Gomperts in 2018 Aid Access op om ook vrouwen in de Verenigde Staten te kunnen helpen.

Sociaal onrecht bestrijden

Hoewel ze met haar activisme veel heeft bereikt, is haar werk nog lang niet klaar. Gomperts: ‘Dat zoveel vrouwen nog steeds geen toegang hebben tot abortushulpverlening is een groot sociaal onrecht. Dat komt aan de ene kant door de wetgeving in een land, maar ook geld speelt een grote rol. Als je geen geld hebt en geen fatsoenlijke zorgverzekering, kun je een abortus niet betalen. Vrouwen die dan noodgedwongen toch een kind krijgen, leven jaren later vaak nog steeds in armoede. De beste manier om mensen arm te houden is ze te dwingen kinderen te krijgen waar ze niet voor kunnen zorgen. Alleen geprivilegieerde vrouwen met geld en informatie hebben wel toegang tot abortus, ook als het in hun land verboden is.’

Geen keuze, maar bittere noodzaak

Gomperts wijst erop dat vrouwen die een abortus willen vaak geen keuze hebben. ‘Een vrouw die zwanger is en dat absoluut niet wil zijn om wat voor reden dan ook, zal er alles aan zal doen om de zwangerschap af te breken. Vaak uit bittere noodzaak. En als ze geen abortus kan krijgen op legale manier, zijn er altijd wel mensen te vinden die het illegaal willen doen. Maar dan wel tegen een hoge prijs, want wat je illegaal maakt wordt duur en je maakt vrouwen kwetsbaar voor misbruik. In Mexico sprak ik een meisje dat ongewenst zwanger was en met iemand die zich als arts voordeed had afgesproken dat hij haar voor veel geld zou helpen. In plaats daarvan verkrachtte hij haar en ging er met het geld vandoor.’

Veiliger dan zwangerschap

Ze wil af van het idee dat je abortus koste wat kost moet voorkomen. ‘Niemand vraagt een vrouw of ze haar leven wil wagen om een kind op de wereld te zetten, terwijl zwangerschap een van de meest risicovolle momenten in het leven van een vrouw is. In Nederland overlijdt 1 op de 10.000 tot 20.000 vrouwen tijdens de zwangerschap of de bevalling. Abortus is veiliger dan het uitdragen van de zwangerschap, maar als je ongewenst zwanger bent moet je uitleggen waarom je een abortus wilt. Waarom doen we dat?’

Ze betreurt het dat er in Nederland sinds de invoering van de Abortuswet nog altijd niets is veranderd. In februari 2022 stemde een ruime meerderheid in de Tweede Kamer voor het schrappen van de vijf dagen bedenktijd uit de Abortuswet. Op haar maakt dit geen indruk. ‘Ik vind dat er helemaal geen Abortuswet en abortusklinieken zouden moeten bestaan. Het is een medische handeling die niet thuishoort in het strafrecht. Als je ongewenst zwanger bent, moet je gewoon voor een recept terecht kunnen bij je huisarts. Die begeleidt immers ook al miskramen. En je abortuspil moet je daarna gewoon van je apotheek kunnen halen. Of je gaat naar een kliniek of het ziekenhuis voor een chirurgische abortus. Het is meer dan treurig dat we dit in Nederland nog altijd niet goed hebben geregeld.’

Een alternatief voor de pil

Gomperts pleit ook al jaren voor een nieuwe generatie anticonceptiemiddelen zonder de bijwerkingen van de hormonen in de huidige pil en spiraaltjes. ‘Het zegt veel over onze samenleving dat we het normaal vinden dat vrouwen met gevaar voor eigen leven moeten zorgen dat ze niet zwanger worden. Vrouwen die de pil slikken, hebben een kans van 1 op de 2.000 dat ze trombose krijgen. En dan heb ik het nog niet over bijwerkingen als verlies van libido, verhoogde kans op borstkanker en risico op depressie en suïcide. Waarom vinden we dat normaal, terwijl we een coronavaccin met de kans op trombose van 1 op de 200.000 hebben afgekeurd? Ook daar wil ik iets aan doen.’ Ze werkt daarom de komende tien jaar aan een alternatief middel, waarmee vrouwen hun menstruatie kunnen reguleren en zwangerschap kunnen voorkomen. ‘De actieve stof in de abortuspil kun je gebruiken als anticonceptiemiddel en morning-afterpil. Maar omdat er geen patent meer op zit, doen de farmaceutische bedrijven niets met die stof. Het is mijn grote droom om deze pil veilig op de markt te kunnen brengen.’

Impact oorlog op jonge kinderen

‘Oorlog is verschrikkelijk. Op korte termijn, maar ook op lange termijn. Kinderen hebben daar ongelofelijk lang last van. Zelfs volgende generaties ondervinden nadelige gevolgen.’ Alumnus Gerard van den Berg is na een lange omzwerving langs internationale universiteiten weer terug op het nest. Sinds eind 2020 onderzoekt hij als hoogleraar gezondheidseconometrie hoe omstandigheden tijdens de prille eerste levensfase van kinderen doorwerkt in hun latere leven. Veel effecten zijn te becijferen: van honger of stress bij hun zwangere moeder, tot oorlog of goede kinderopvang, Lees het artikel op WWW.RUG.NL/IMPACTBOMMEN.

Prins Friso Ingenieursprijs 2022 voor de Ocean Battery

Marijn van Rooij, alumnus Industrial Engineering and Management, heeft de Prins Friso Ingenieursprijs 2022 gewonnen. Van Rooij is medeoprichter en CTO van Ocean Grazer bv, dat naast de Grazer ook de Ocean Battery ontwikkelde, om energie op te slaan op de zeebodem. De prijs is op 16 maart uitgereikt door het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (KIVI). In het decembernummer 2018 van WWW.RUG.NL/BROERSTRAAT5 schreven we erover.

WWW.RUG.NL/PRINS-FRISO-INGENIEURSPRIJS-2022

Science-podcast Noorderlab

Elke aflevering van de podcast Noorderlab geeft een kijkje in een van de laboratoria van de RUG. In de eerste aflevering vertelt scheikundige Jeffrey Buter hoe hij gefascineerd raakte door de bouwstenen, atomen, waarvan alles in de natuur is gemaakt. In het lab van Ben Feringa, een pionier in het bouwen van nanomotortjes van één molecuul groot, bouwt hij slimme medicijnen die op de juiste plek in het lichaam met licht zijn te activeren, zoals een medicijn tegen de tuberculosebacterie, die jaarlijks zo’n anderhalf miljoen mensen doodt.

WWW.RUG.NL/NOORDERLAB

Podcast: Data in de samenleving

Hoogleraar Anne Beaulieu is de gast in een nieuwe, Engelstalige aflevering van de podcast ‘In de Wetenschap’. Zij bekleedt de Aletta Jacobs Chair in Knowledge Infrastructuur en is directeur van het Data Research Centre aan de Faculteit Campus Fryslan en is co-auteur van *Data and Society – a critical introduction*. In de podcast vertelt zij over de belangrijke rol die data spelen in onze samenleving en hoe een beter begrip van kennisinfrastructuren kan bijdragen aan een duurzamere toekomst.

WWW.RUG.NL/PODCAST-ANNEBEAULIEU

Video: Effecten coronapandemie op jongeren

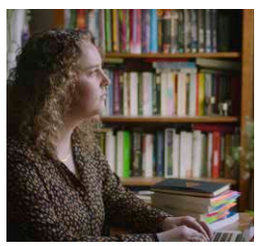

Ontwikkelingspsycholoog Bertus Jeronimus doet onderzoek naar emotioneel en psychologisch welbevinden onder jongeren en maakt zich zorgen om deze generatie. Het ontwikkelen van een persoonlijkheid is cruciaal op jonge leeftijd en is lastig zonder sociale contacten. De lockdowns en het gemis van de sociale contacten tijdens de coronapandemie heeft bij veel studenten tot eenzaamheid en neerslachtigheid geleid. Het is zaak volgens Jeronimus goed op ze te letten de komende tijd.

WWW.RUG.NL/EFFECT-CORONA-OP-JONGEREN

Pioniersonderzoek aan virussen

‘De afgelopen twee jaar hebben virussen een hele slechte reputatie gekregen, maar in mijn veld gaan we juist naar een beeld toe van virussen als vast onderdeel van ons leven.’ Prijs na prijs gaat haar kant op: hoogleraar microbiologie Tessa Quax werkt aan een volledig nieuw onderzoeksveld gericht op de interactie tussen virussen en archaea, eencellige micro-organismen die geen celkern hebben en floreren in extreme omstandigheden. Lees het artikel op WWW.RUG.NL/PIONIER-TESSAQUAX

Word een LinkedIn-pro

Photo Video Event Write article

De een plaatst dagelijks een persoonlijke post op LinkedIn over waar ze mee bezig is, de ander deelt alleen maar dat hij een nieuwe baan heeft en weer een ander komt er vooral om, heel onbaatzuchtig, likes uit te delen. Hoe haal je als jonge alumnus uit het platform wat erin zit? Socialmedia-expert en alumna rechten Elja Daae (1974) geeft tips.

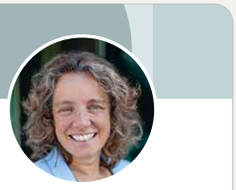

Elja Daae

(1974), rechten 1999, schreef *Super social* en *Bloggen als een pro* en adviseert bedrijven en overheden in het gebruik van social media, momenteel onder andere voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

www.eljadaae.nl

Tekst Dorien Vrieling

Posts

1 Maak het persoonlijk

Ooit was LinkedIn een nogal formele plek waar je niet veel wijzer werd dan 'Jeffrey heeft een baan bij bedrijf X gevonden' of 'Karlijn zoekt een nieuwe uitdaging'. Dat is veranderd. Elja Daae: 'LinkedIn is behoorlijk verinstagramd. De jonge professionals van nu pakken het veel losser aan. Je kunt nu gewoon een selfie met een collega in een koffietentje plaatsen, of een persoonlijk blog schrijven over je eerste maand in deze baan. Dat maakt het een stuk leuker en smeuïger op LinkedIn.'

2 Wees niet te bescheiden...

Sommige mensen plaatsen niet zo graag iets op LinkedIn, omdat het opschepperig voelt. Daae: 'Het is niet des Hollanders om van de daken te schreeuwen dat je goed bent in wat je doet. Maar draai het eens om: als je zelf op LinkedIn kijkt, vind je het ook leuk om te zien wat je oud-studiegenoot doet.' Maar wat moet je dan delen? Leg de lat niet te hoog, zegt Daae. 'Veel jonge mensen hebben het gevoel dat ze weinig te melden hebben. Ze zijn immers nog geen expert. Maar dat hoeft ook helemaal niet: je kunt ook gewoon laten zien dat je dat aan het worden bent. Je hebt altijd wel iets interessants te vertellen, dat kan ook gewoon een congres zijn dat je bezoekt, of een interessant boek dat je over je werk gelezen hebt.'

3 ... of stel je altruïstisch op

Voel je je er echt niet comfortabel bij om zelf te posten, help dan anderen verder, adviseert Daae. 'Je kunt LinkedIn óók zien als een platform waar je anderen een zetje kunt geven. Dat werkt heel simpel: door hun posts te liken deel je jouw netwerk met hen, want een deel van jouw contacten krijgt die post te zien.' Anderen taggen onder een bericht – 'iets voor jou, @Marijn?' – heeft hetzelfde effect.

4 Bouw je netwerk uit, connectie voor connectie

Als je net een baan hebt gevonden, voelt de noodzaak om actief te zijn op LinkedIn misschien niet zo groot. Blijf tóch *connecten*, adviseert Daae. 'Maak er een gewoonte van om iedere nieuwe collega of gesprekspartner toe te voegen. Hoe eerder je daarmee begint, hoe rijker je "kaartenbak" is op het moment dat je van baan wilt veranderen. Ik zit zelf al jaren op LinkedIn, in mijn netwerk zitten mensen die ik in alle fasen van mijn carrière heb leren kennen. Superhandig.'

5 Geef je imago vorm, maar houd het feitelijk

Wil je graag een baan die met het klimaat te maken heeft? Richt je profiel dan zo in, dat een potentiële werkgever ziet dat daar je hart ligt, zegt Daae. 'Deel bijvoorbeeld wekelijks een interessant artikel dat je over dat thema gelezen hebt. Kijk of je vrijwilligerswerk bij een milieuorganisatie kunt doen, zodat je dat een centrale plek op je profiel kunt geven – ook al heeft je betaalde baan misschien niets met klimaat te maken.' Met andere woorden: geef zelf vorm aan je professionele imago. Er kan heel veel op LinkedIn, zegt Daae, als je het maar feitelijk houdt. 'Dus verander nooit je functietitel en suggereer niet dat je nog bij bedrijf X werkt als je daar al weg bent. Daar kun je gedoe mee krijgen.'

6 Wees voorzichtig met corona en politiek

Wie de afgelopen twee jaar weleens op LinkedIn keek, is ongetwijfeld weleens op een blog over het coronabeleid gestuit. Daae is resoluut: posten over zulke controversiële onderwerpen is niet handig. 'Ik ken iemand met een hoge positie in een bedrijf die regelmatig top-experts inhuurt. Een van die experts reageerde telkens heel ongenuanceerd op posts over corona, en dat stoorde mijn kennis, waardoor ze hem uit haar netwerk heeft gegooid. Ik denk niet dat hij nog ingehuurd wordt. Is dat terecht? Misschien niet, maar het werkt wel zo: lang niet iedere werkgever waardeert het als je je stellig uitspreekt over dit soort thema's. Ik zou het alleen doen als het echt past bij wat je in je werk wilt uitstralen.'

Hoe vergaat het jonge RUG-alumni na hun afstuderen?

Afgestudeerd, en doorrr ...!

ELLIS ELLENBROEK EN BERT PLATZER

Celine Buri (25)

marketing 2020, cum laude

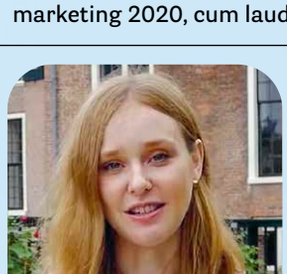

Na een aantal stages in Duitsland, onder andere in global marketing en sponsoring bij Hugo Boss, kwam Celine Buri met een duidelijk doel naar Groningen: een master marketing. Dat paste het beste bij haar interesses en carrièredoelen en alleen dáárvoor wilde ze nog studeren. Ze studeerde cum laude af. Wie denkt dat ze toen de banen voor het uitzoeken had, is alweer vergeten dat de wereld in 2020 dankzij corona een stuk langzamer draaide. Uiteindelijk vond Celine in februari 2021 een stage bij Zalando Marketing Services in Berlijn, waar ze naderhand een baan kreeg aangeboden en nu nog werkt. Als junior partner consultant ontwikkelt ze advertentiestrategieën voor Zalando's partners, de merken die hun producten via Zalando verkopen. Nooit gedacht dat haar toekomstige baan een mix van marketing, consultancy en sales zou zijn, maar met name sales blijkt ze veel leuker te vinden dan ze had gedacht. Mede dankzij haar tijd in Groningen voelt ze zich in Berlijn als een vis in het water. Door het internationale karakter van haar masterstudie leerde ze uitstekend samen te werken met mensen uit andere culturen. Dat komt haar nu heel goed van pas, want op haar werk is ze zo ongeveer de enige Duitser.

Tom Bosma (28)

international relations 2017 (Ba), sustainability science and policy in Maastricht 2019

Tijdens zijn master in Maastricht keerde Tom Bosma terug naar Groningen om bij zijn ouders in Haren zijn scriptie af te schrijven. Daarna wilde hij richting de Randstad. Het werd Den Haag, waar hij een huis deelt met twee kameraden. Tom werkt er op het callcenter van de ANWB Alarmcentrale. Tijdens de scriptie begon hij, omdat hij geld nodig had, via een uitzendbureau op de Alarmcentrale in Assen, binnenlandse hulpverlening voor de zakelijke markt. Lekke banden, lege accu's en andere pechhulp.

In Den Haag zit hij op de zakelijke buitenlandafdeling. Hij heeft er te maken met verzekeraars, automerken en leasemaatschappijen die diensten hebben ondergebracht bij de ANWB. Er komt vaak Duits bij kijken, wat hij niet vloeiend spreekt. Maar zijn garageduits is aardig op peil. Hij heeft een vast contract.

Op callcenterwerk wordt weleens neergekeken. Ook Tom krijgt regelmatig de vraag of hij niet eens wat van niveau moet gaan doen. Dan zegt hij dat er behoorlijk wat komt kijken bij zijn baan. Hij behandelt complexe dossiers. Vanwege de afwisseling heeft hij het langer volgehouden dan hij van tevoren dacht. Maar een vierde hoogseizoen telefonisch troubleshooten hoeft van hem niet. Voor de zomer hoopt hij een andere baan te hebben. Den Haag heeft interessante opties. Ministeries, ngo's. Of wie weet doorgroeien binnen de ANWB. Tom vindt het een prima werkgever.

Roel Boomstra (29)

natuurkunde 2020; socials: Facebook: @roelboomstra.dammer Instagram: @roelboomstra

FOTO GEB KOS

De topdammers die hij als jonge gast tegenover zich kreeg, hadden vaak niet meer dan middelbare school. Over hun piek heen, was er voor hen weinig om op terug te vallen. Roel Boomstra wilde dat anders en ging natuurkunde studeren naast zijn sport. Tien jaar gaf hij zichzelf om over de studie te doen.

In 2019 zette hij het dammen op een laag pitje voor de eindsprint van theoretische natuurkunde. De toernooien werden fijne dagjes uit. Was dit het moment om te stoppen en voor een maatschappelijke carrière te gaan? Toch niet! Dit jaar werd Roel voor de derde keer wereldkampioen. Het spelletje waar hij sinds zijn achttiende een boterham – honderdveertig procent van het minimumloon – mee verdient, is hem nog veel te lief.

Zijn moeder zei altijd: 'Ga iets nuttigs doen.' Roel verkoos plezier boven nut. Hij wil wel meewerken aan een betere wereld, maar voelt zich niet verplicht. Dammen doet hij vooral voor zichzelf. Maar als hij niet tegelijkertijd ook heel veel damliefhebbers een plezier zou doen met zijn prestaties, was hij onlangs vast geen Ridder geworden in de Orde van Oranje-Nassau.

Natuurkunde is een veilig diploma, lang houdbaar. Er is geen noodzaak een termijn te hangen aan de switch van sport naar maatschappij. Als die 'echte baan' komt, dan graag iets met analytisch denken en met programmeren. In de wetenschap wellicht, of op het vlak van verduurzaming en energietransitie.

Tjesse Riemersma (28)

kunstmatige intelligentie 2016 (Ba) en filosofie 2019; Twitter: @RiemersmaTjesse, Instagram: @tjesse_riemersma_final1.doc

FOTO MARIEKE DRUIVEN

Het mooie aan freelancen is: Je kunt eens wat uitproberen en hoeft je niet gelijk te storten op één baan. En toch is Tjesse Riemersma wel blij met het beetje vastigheid, nu hij voor twee dagen in de week adjunct-hoofdredacteur is van magazine *Noorderbreedte*. Direct na zijn studie was hij even klaar met lezen, met boeken, met schrijven. Hij gaf een half jaar muziekles aan asielzoekers in Ter Apel en trad veel op als bassist in een bandje. Toen er door corona niks op te treden viel, besloot hij dat het tijd werd werk te maken van het schrijven. Hij klopte met verhaalideeën aan bij mogelijke opdrachtgevers. *NRC, Filosofie Magazine* en *Dagblad van het Noorden* zeiden ja tegen stukken van hem. Bij het *Dagblad* doet hij ook een paar uur per week eindredactie.

Hij noemt zich waddencorrespondent, want hij schrijft graag over de Wadden. Niet over de vogels, de insecten of de flora, maar over de moeilijke dingen aan het gebied. Stikstof, gas- en zoutwinning, energiebekabeling.

Tjesse wil de dingen die hij leuk vindt in het heden, graag doortrekken naar de toekomst. Hij zou publieksfilosofie willen bedrijven en zich bekwamen in de essayistiek. Mooi vindt hij dat, hardop en breeduit denken op papier. Bijvoorbeeld over klimaatverandering, ecologische vraagstukken of wat de terugkeer van de wolf in Nederland allemaal teweegbrengt. Veel verdienen boeit hem niet. Wel wil hij tijd overhouden voor onbetaalde bezigheden. Momenteel leert hij bijvoorbeeld drummen.

Daisy Veenstra (26)

psychologie 2019; socials: @daiisz95 (TikTok en Instagram), www.happydaisz.nl

FOTO BRUCE COOLEN

Soms lopen dingen zoals ze lopen. Daisy Veenstra had nooit verwacht na haar studie een bedrijf te beginnen en influencer te worden. Maar ja, corona. Daardoor kon ze niet naar Vietnam om een jaar als lerares Engels te werken. Haar vriend overtuigde Daisy om op TikTok te gaan. Haar eerste video daar, een kritische rap over het twijfelachtige voorbeeld dat veel volwassen vrouwen zijn voor jonge meiden, ging viral. Twee maanden later werd haar vriend ook haar *partner in crime* toen ze bij de Kamer van Koophandel hun bedrijf Happydaisz inschreven. Daarvoor doet Daisy hetzelfde als op TikTok: videocontent maken met rap, *spoken word of* muziek – Daisy schrijft, samen maken ze de video's. Het enige verschil: onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties zoals MantelzorgNL of Stichting DiabetesPlus betalen Happydaisz om jongeren op een positieve, aansprekende manier te bereiken.

Inmiddels zit ze als influencer in de kaartenbak van verschillende omroepen, waaronder BEAM, de jongerenafdeling van de EO, die onlangs een item kwam filmen over hoe jongeren kunnen omgaan met hun angst voor oorlog. Bij het programma Noord Vandaag van RTV Noord schuift ze regelmatig aan als tafeldame. Daarnaast heeft ze ook nog een 'gewone' baan: In het UMCG onderwijst ze geneeskundestudenten in communicatie, ontwikkelt ze mede het onderwijs en coacht ze meertalige masterstudenten tijdens hun coschappen. Ondertussen blijft Daisy gewoon rappen op TikTok en Instagram. Geld verdienen is leuk, maar vooral als ze jongeren daardoor gratis van adviezen kan blijven voorzien.

De kansen voor kersverse RUG-alumni in het Noorden zijn niet slecht, maar het kan beter, zegt hoogleraar **Jouke van Dijk**. Van het idee dat vertrekkende afgestudeerden voor een braindrain zorgen, wil hij echter niets weten.

BERT PLATZER ANP / VENEMA MEDIA ONDERZOEK WWW.RUG.NL/STAFF/JOUKE.VAN.DIJK

Een mooi, schoon exportproduct, **geen braindrain**

We zitten in de faculteitskamer van Ruimtelijke Wetenschappen in het Academiegebouw. Jouke van Dijk, aan die faculteit hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse – 'de enige ter wereld' – heeft er zo-even een buluitreiking voorgezeten. Hij zit op de stoel van de voorzitter van de examencommissie, ik op de stoel van de kersverse alumnus, voor een publiek van starende, geportretteerde hoogleraren.
Geografie is voor de econoom Van Dijk de crux van zijn onderzoeksveld. 'Elke arbeidsmarkt is regionaal. Je woont ergens en dan heb je maar een beperkte actieradius waar je kunt werken. Je gaat vanuit Groningen niet elke dag op-en-neer naar Maastricht.'
Wat staat alumni te wachten als ze hun bul hebben ondertekend? Kunnen ze hier een geschikte baan vinden of vertrekken ze naar de Randstad? Twee jaar geleden becijferden onderzoekers van Ruimtelijke Wetenschappen en de Hanzehogeschool dat twee jaar na het afstuderen de helft van de RUG-alumni is vertrokken. En wie na zes jaar nog niet is vertrokken, blijft meestal.

Braindrain?

'Braindrain' heet dat al gauw in de media. Dat is te dramatisch, nuanceert Van Dijk – geboren en getogen in het Friese Holwerd, dus van het type nuchtere noorderling. 'Bijna niemand weet dat de helft van de studenten van buiten Groningen, Friesland en Drenthe komt, inclusief internationals,' zegt Van Dijk. 'Na twee jaar is de helft van de afgestudeerden ook weer weg. Is dat dan een braindrain?

FOTO RUDIE WIERSMA

Jouke van Dijk (1956) is sinds zijn afstuderen aan de RUG als regionaal econoom in 1981 verbonden aan de RUG. Na zijn promotie en werkte hij bij de vakgroep regionale economie. Sinds 1990 is hij hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse bij de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen. Daarnaast is Van Dijk onder meer voorzitter van de SER Noord-Nederland.

Dat ze hier zijn komen studeren is heel goed voor het Noorden, want studenten besteden veel geld en maken de stad levendig. Ik noem het altijd een mooi, schoon exportproduct, geen braindrain. Alleen bínnen het Noorden is er een braindrain. Alumni uit Stadskanaal of Delfzijl keren daar niet terug, maar blijven op elektrische-fietsafstand van Stad wonen of vertrekken naar elders.'
'Voor goede loopbaankansen voor jonge academici is het belangrijk dat er alternatieve banen zijn, zodat je uit verschillende functies kunt kiezen of makkelijk van baan kunt veranderen, en dat er carrièrepatronen zijn, dus dat je promotie kunt maken. Beide zijn in het Noorden wat lastig. Als je in Groningen afstudeert als econoom, zijn hier minder banen om uit te kiezen dan in Amsterdam. En in de Randstad zijn veel meer hoofdkantoren en multinationals waar je carrière kunt maken. In Noord-Nederland heb je vooral veel mkb (midden- en kleinbedrijf). Daar vind je niet zoveel afdelingen en managementlagen.'

Meer traineeprogramma's

Tel daar nog een partner bij op en het wordt nog ingewikkelder om beiden in het Noorden een baan te vinden. Voor het Noorden betekent dat dat het lastig is alumni te binden en ervaren alumni terug te lokken uit de Randstad. Daarom pleit Van Dijk ervoor dat

de RUG en het bedrijfsleven elkaar beter leren kennen. Want alumni weten niet wat voor innovatieve bedrijven er in het Noorden zijn te vinden en bij mkb-bedrijven weet men vaak niet goed wat ze aan academici hebben. ‘Stages van studenten zijn een heel belangrijke manier om kennis over te dragen. Met name in het mkb, want daar zijn niet zoveel hogeropgeleiden. Als ze een tijdje een universitaire of hbo-student over de vloer hebben, ontdekken ze wat die mensen kunnen en of ze bij hun bedrijf passen. Bedrijven zouden meer traineeprogramma’s voor jonge alumni moeten opzetten. Er is nu een goede tendens met de Universiteit van het Noorden en ook in het bedrijfsleven zijn er initiatieven de banden aan te halen, maar dat zou nog intensiever kunnen.’

Banen voor partners

Van Dijk vindt ook dat er flexibeler moet worden omgegaan met de, in zijn ogen, vaak starre sollicitatieprocedures. Zo moeten partners – zelf vaak ook academici – hier makkelijker een geschikte baan kunnen krijgen. ‘We zijn buitengewoon democratisch aangelegd aan de RUG. Als er een sollicitatie is, wordt dat niet onderhands geregeld, want dat is *not done*, maar moet je met twaalf mensen praten, en zijn er officiële procedures. Wij hebben toevallig een collega op de faculteit van wie de man hoogleraar werd ergens aan de RUG. Haar vakgebied paste bij ons en wij vonden haar erg goed. Maar anderen wilden haar functie ook wel en dan komt er zo iemand uit de lucht vallen. Dat is uiteindelijk allemaal geregeld, maar dat is een van de weinige voorbeelden die ik ken.’

ICT’ers in truien

Nog makkelijker is het natuurlijk als de afstand tot goede banen kleiner wordt. Daarbij kan de Lelylijn helpen. ‘Door de pandemie hebben we geleerd dat we niet elke dag naar kantoor hoeven. Dat is echt een omslag. In Groningen zijn er inmiddels behoorlijk wat mensen die een baan hebben in Utrecht of zelfs in Den Haag en daar maar twee keer in de week heen hoeven. De Lelylijn zou dat nog veel makkelijker maken.’

De Lelylijn zou volgens Van Dijk ook een impuls kunnen zijn voor een spreiding van de rijksdiensten 2.0. Tot in de jaren tachtig van de vorige eeuw werden bijvoorbeeld de Belastingdienst (Apeldoorn), de Postcheque- en Girodienst (Arnhem) en de Topografische Dienst (Emmen) uit de Randstad verplaatst om de werkgelegenheid te spreiden en de oververhitte woning- arbeidsmarkt van Den Haag – een gevolg van de clustering van rijksdiensten – te laten afkoelen.

De stad Groningen werd bedeeld met het hoofdkantoor van de PTT, maar dat noemt Van Dijk ‘niet echt slim’. ‘Dat soort hoofdkantoren zit vooral in de Randstad, dus bij wat nu het KPN-gebouw op het hoofdstation is, zag je eerst allemaal pakken en stropdassen lopen, totdat die weer werden teruggverhuisd naar de Randstad en er alleen nog ICT'ers in truien rondliepen. Hun aanwezigheid is wel heel goed geweest, want daardoor heeft Groningen nog steeds een hele sterke ICT-sector.’

No future

Zelf studeerde Van Dijk af in 1981, een tijd van de Koude Oorlog, hoge werkloosheid, *no future* en de dreiging van de bom. Hoe waren zijn eigen toekomstperspectieven? ‘Sociologen hadden het bijvoorbeeld moeilijk op de arbeidsmarkt, maar voor economen zoals ik speelde dat niet zo. Er kwam een beurs beschikbaar voor een regio-relevant onderzoek. Die heb ik verworven. Zo werd ik een van de allereerste aio’s.’

Toch heeft Van Dijk met de gedachte gespeeld te vertrekken. ‘Na mijn promotie wou ik bij de VU solliciteren, want ik dacht: ik moet toch wat. Mijn toenmalige leidinggevende vroeg of ik echt naar Amsterdam wilde. ‘Ik wil hier wel blijven’, zei ik en een half jaar later was er bij de Faculteit Economie en Bedrijfskunde opeens een vacature die heel goed bij me paste’, vertelt hij lachend. ‘Ja, destijds kon er blijkbaar wel flexibel worden omgegaan met sollicitatieprocedures.’

VOLG ONS OP Alumni – University of Groningen Alumni – University of Groningen
Alumni – University of Groningen alumniuniversityofgroningen

Otto Eerelman, De paardenkeuring, 28 augustus 1920, Beeldbank Groninger Archieven

Activiteiten voor alumni tijdens 350 jaar Gronings Ontzet

Het Gronings Ontzet, de jaarlijkse viering dat Groningen in 1672 succesvol de beschietingen van de bisschop van Münster, 'Bommen Berend', wist te weerstaan, is dit jaar extra feestelijk. Van **26 tot en met 28 augustus** viert de stad Groningen uitgebreid dat de belegering in 'Het Rampjaar' 350 jaar geleden is. Ook de RUG doet mee, met onder meer een speciaal programma voor alumni. En overal in Stad is, met dank aan de Vereniging voor Volksvermaken, van alles te beleven. Van Noorderzonspektakel tot een re-enactment en van Maskerade tot muziek.

Van **23 april tot en met 30 oktober** is in het Groninger Museum de tentoonstelling 'Stad houdt stand' te zien.

Alle reden dus om je oude studiestad weer eens te bezoeken. Hopelijk tot 'Bommen Berend'! Meer informatie over het RUG-programma volgt binnenkort op WWW.RUG.NL/ALUMNI/AGENDA. Op WWW.VOLKSVERMAKENGRONINGEN.NL/GO350/ is een overzicht te vinden van alle feestelijkheden

Fieke Gosselaar schrijft het nieuwe verjaardagsgedicht voor alumni

FOTO WILLEM VAN DER VELDE

Ieder jaar stuurt de RUG een verjaardagsgedicht naar alle alumni waar we een e-mailadres van hebben. Het nieuwe gedicht is geschreven door Fieke Gosselaar, alumna rechten, dichteres, schrijfster, columniste en juridisch medewerker bij de rechtbank. Haar nieuwe roman *Als je ze kent* verschijnt binnenkort. (WWW.AMBOANTHOS.NL/BOEK/ALS-JE-ZE-KENT). Donald Gardner maakte de Engelse vertaling van haar gedicht. Wil je het verjaardagsgedicht ook ontvangen? Geef dan je e-mailadres door via WWW.RUG.NL/ALUMNI/UPDATE

Lustrum Antonius Deusing

De medische alumnivereniging Antonius Deusing bestaat 25 jaar. Om dat te vieren worden er gedurende dit jaar meerdere activiteiten georganiseerd. Van online webinars en podcasts tot een Buitendag en het jaarlijkse symposium in november. Meer weten over het lustrum of lid worden van Antonius Deusing? Ga naar WWW.ANTONIUSDEUSING.NL

In de voetsporen van Aletta

Japke-d. Bouma, Angela Maas, Giny Boer, Vanessa Ackah, Ymkje Clevering, Ana van Es, Bénédicte Ficq, Renske Leyten... het is maar een kleine greep uit de bijzondere en inspirerende RUG-alumnae die zijn geportretteerd in een boeiende reeks interviews. Deze zijn te lezen op WWW.RUG.NL/ALUMNI/ALETTA.

Activiteiten op locatie zijn onder voorbehoud van de actuele coronamaatregelen.

23 april
Alumnibijeenkomst Mexico (online)

Eind april
Alumnibijeenkomst Brussel

12 mei
Alumnibijeenkomst Friesland – De Lelylijn, zegen of vloek?
Is de Lelylijn de oplossing van het woningprobleem in Nederland, wordt Friesland beter bereikbaar en krijgt het een sterkere sociale en economische infrastructuur? Of gaat deze snelle verbinding juist ten koste van het landschap, milieu en de natuur? Deze vragen staan centraal op de tweede RUG-alumnibijeenkomst in Friesland. Provinciehuis Leeuwarden.

16 mei
Alumnibijeenkomst in Amsterdam – Van Zuidas naar India.
RUG-alumni in gesprek met Alumna van het Jaar Laurien Meuter en sociaal-cultureel psycholoog Nina Hansen. Het thema van de avond is de onmisbare rol van vrouwen in ontwikkelingsprojecten. Hermitage Amsterdam.

21 mei
Buitendag Antonius Deusing
Gezellige dag voor alumni en studenten medische wetenschappen.

Kijk op WWW.RUG.NL/ALUMNI/AGENDA voor meer informatie en een actueel overzicht van bijeenkomsten en activiteiten voor alumni.

Drie alumni in kabinet Rutte IV

Met Ernst Kuipers, Aukje de Vries en Dennis Wiersma telt het nieuwe kabinet drie oud-studenten van de RUG. Kuipers (geneeskunde 1986), die de afgelopen twee jaar al veelvuldig in het nieuws kwam vanwege de aanpak van de coronapandemie, is minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor D66. Wiersma (sociologie 2009), staatssecretaris van Sociale Zaken in het vorige kabinet, is minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs namens de VVD. Aukje de Vries (sociale geografie 1989), sinds 2012 Tweede Kamerlid voor de VVD, is nu staatssecretaris Toeslagen en Douane voor de VVD.

VOLG ONS OP INSTAGRAM

@universityofgroningen

#WelcomeWednesday met Khaled van de UB!
@universityofgroningen

Bachelor Open Dag in november 2021
@universityofgroningen

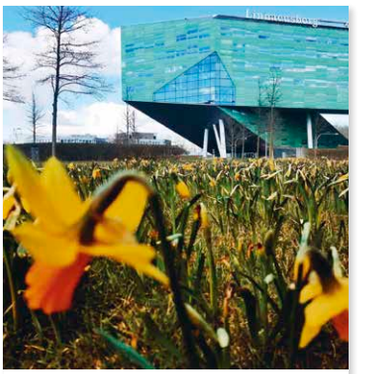

De Linneausborg in bloei.
@universityofgroningen

Campus Fryslân heeft de eerste vrouwelijke pedel van de RUG.
@campusfryslan

D'olle Grieze
@_r_x_c

De International Alumni Ambassadors zijn geïnstalleerd!
@universityofgroningen

Ban Ki-moon op bezoek bij Campus Fryslân
@campusfryslan

De opening van het nieuwe academisch jaar is begonnen!
@universityofgroningen

Gefeliciteerd met je masterdiploma!
@dalina_co

RUG-studente Xandra Velzeboer wint goud op de Winterspelen!
@universityofgroningen

Het Solar Racing Team tijdens de State of the University.
@universityofgroningen

Orange the World.
@universityofgroningen

Programmamanager Jürgen Wander

‘Doen wat werkt in een weerbarstige werkelijkheid’

Als cultureel antropoloog leerde Jürgen Wander (40) door de bril van een ander naar de wereld te kijken. Hij ziet hoe lijnen lopen en hoe mensen in groepen met elkaar omgaan. Dat komt van pas in zijn werk als programmamanager bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Wander: ‘Door die studie antropologie heb ik kennis opgedaan over hoe groepen in een samenleving met elkaar omgaan en hoe processen van inclusie en uitsluiting werken.’

TEKST: MARJAN BROUWERS • FOTO JEROEN VAN KOOTEN

Wander studeerde in 2007 af aan de UVA op een onderzoek naar radicale islamitische studenten in Indonesië, waar hij een tijd veldwerk uitvoerde. Terug in Nederland werkte hij als beleidsmedewerker religie, radicalisering en rechtsstaat bij het Rijk. Na een periode als zelfstandig projectmanager werkt hij inmiddels ruim zeven jaar voor het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. ‘De eerste jaren was ik als programmanager betrokken bij de aanpak van radicalisering. We hadden toen te maken met mensen die wilden uitreizen om te vechten in het Midden-Oosten. Ruim drie jaar geleden ben ik geswitcht naar mijn huidige functie en richt ik me nu op vraagstukken die gaan over integratie op de arbeidsmarkt.’

Slim jatten en creatief zijn

Hoewel Wander ruime ervaring heeft als programmamanager schreef hij zich in 2020 in bij AOG School of Management voor de leergang Strategisch Programmamanagement. ‘Alles wat ik tot dat moment had gedaan als programmamanager deed ik door goed af te kijken, slim te jatten, dingen gewoon uit te proberen en creatief te zijn. Ik wilde verder groeien en beter worden in mijn vak. Wat me beviel aan AOG was dat we een jaar lang met dezelfde groep deelnemers de opleiding hebben gevolgd. Die deelnemers werken allemaal als programmamanager, maar in totaal verschillende organisaties: gemeentes, provincies, waterschappen, bedrijfsleven, onderwijs en de zorg. We hebben veel van elkaar en van de docenten kunnen leren. Wat ik vooral waardevol vond is dat je hoort tegen welke uitdagingen andere programmamanagers aanlopen, welke methodieken ze gebruiken om hun programma verder te brengen en welke fouten je kunt maken in je programmastructuur.’

Werkelijkheid is weerbarstig

Terugkijkend constateert hij dat hij door de opleiding meer inzicht heeft gekregen in hoe hij zijn eigen programma kan

verbeteren. 'Waarmee moet je rekening houden als je een programma opzet, hoe verloopt het proces van opstellen, uitvoeren en afsluiten? Welke methodieken kun je daarbij gebruiken en welke stappen neem je? Je kunt daarvoor veel opsteken uit boeken - ik heb een meter boeken aangeschaft, die ik er vaak nog even bij pak - maar de werkelijkheid is vaak weerbarstiger dan papier. Als je een complex programma uitvoert gebeurt het maar al te vaak dat je halverwege een paar stappen terug moeten zetten en dan weer een vooruit. Daarom waren de ervaringen uit de praktijk van de docenten en de andere deelnemers zo waardevol.'

Samen eigenaarschap creëren

Hij studeerde af op een visiedocument over het creëren van eigenaarschap op een complexe maatschappelijke opgave, waarbij meerdere organisaties op gelijkwaardige wijze samenwerken. Wander: 'Zo'n opgave doe je niet alleen. Je hebt te maken met een team, met de omgeving, maar ook met partners die in een ander verband al eerder met elkaar hebben samengewerkt. Hoe ga je om met de geschiedenis die zij delen? Hoe waarborg je de gelijkwaardigheid en vermijd je dat jij zelf als de enige eigenaar van het maatschappelijke probleem gezien wordt?' Vaak dacht hij terug aan een parabel van een AOG-docent over een varkentje en twee kippen die trek hebben in een omelet met spek. De kippen stellen hierin voor dat zij de eieren leveren en het varkentje het spek. 'We zijn eraan gewend om iedereen gelijk te behandelen, maar de posities van organisaties kunnen onderling sterk van elkaar verschillen. Je hebt een gezamenlijk doel, maar de ene organisatie hoeft daarvoor niet zoveel op te geven, terwijl de andere er, net als het varken, met huid en haar ingaat. Dat betekent dat je er steeds bovenop moet blijven zitten, blijven praten, verbinden en geduld oefenen.'

Schrijnend en urgent probleem

Zijn programma richt zich op de kansen van mensen met een migratieachtergrond op de arbeidsmarkt. Een urgent probleem: 'Kijk maar naar de cijfers. Na de moord op George Flloyd, de opkomst van de BLM-beweging en de corona-uitbraak is de ongelijkheid op de arbeidsmarkt voor velen zichtbaarder geworden. We hebben daarom veel onderzoek gedaan naar ongelijke kansen op de arbeidsmarkt. De cijfers liegen niet.' Als voorbeeld noemt Wander dat van onze beroepsbevolking 12% een niet-westerse migratieachtergrond heeft, terwijl dit in de bijstand gaat om een veel hoger percentage: 54%. 'In de praktijk zien we veel te vaak dat mensen vanwege hun herkomst, uiterlijk of achternaam minder kans hebben op een stageplek of een baan. Dat is een schrijnend probleem van ons allemaal. Daarom zijn we met 21 landelijke organisaties aan de slag gegaan om samen concrete oplossingen te vinden en uit te rollen.'

Weten wat werkt

Toen Wander begon met dit programma had hij als motto: "weten wat werkt". 'We kwamen er namelijk achter dat we niet weten wat echt werkt om gelijke kansen voor mensen met een migratieachtergrond daadwerkelijk te bevorderen. Daarom hebben we een aantal pilots opgezet om te onderzoeken welke interventies kansrijk zijn. De volgende stap was om die 21 meest betrokken organisaties, waaronder koepels van gemeenten, werkgevers en onderwijsinstellingen, samen een visie te laten formuleren om de positie van deze mensen op de arbeidsmarkt structureel te verbeteren, om de diversiteit binnen organisaties te vergroten en discriminatie op de arbeidsmarkt tegen te gaan. Dat was wennen. Eerst keken ze naar ons, maar wij zijn niet de enige eigenaar van het probleem. Wij zijn niet de partij die statushouders aan werk helpt, of jongeren aan een stageplek. Het was soms hard zwoegen om iedereen ervan te overtuigen dat we allemaal eigenaar zijn en dat we dit samen moeten doen. Wat voor de ene organisatie superbelangrijk is, is voor de ander probleem nummer 99. Dan gaat het erom dat je als programmamanager kunt verbinden, geduldig en wendbaar bent en overtuigingskracht laat zien.'

Doen wat werkt

Eind december 2021 is de Werkagenda Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) officieel gepresenteerd met als motto "doen wat werkt". Wander: 'Deze agenda draagt bij aan het structureel bevorderen van de kansen voor deze groep op de arbeidsmarkt. Zo willen we dat mensen vanuit werkloosheid of na hun inburgeringstraject zo snel mogelijk kunnen doorstromen naar een baan. Daarnaast helpen we werkgevers om hun organisatie diverser te maken en leiden we recruiters op om tijdens hun werving en selectie discriminatie tegen te gaan. Jongeren op het mbo stimuleren we om een goed onderbouwde studiekeuze te maken.' Hij benadrukt dat deze agenda een eerste stap is: 'Zoals we nu weer zien door de oorlog in Oekraïne kunnen de omstandigheden elke dag veranderen. Dit programma is dus niet in beton gegoten. Elk halfjaar evalueren we samen met alle betrokken organisaties wat werkt en hoe we kunnen bijsturen. Ook daarvoor geldt: doen wat werkt.'

AOG School of Management biedt leiders van morgen de mogelijkheid om hun visie te vormen, te veranderen én te verbreden. Door middel van unieke academische opleidingen met een vakoverstijgende blik en gericht op organisatievraagstukken die om een specifieke visie en om leiderschap vragen. Om zo de vooruitgang voor te zijn.
Download de brochure via de QR-code.

rijksuniversiteit groningen

De vooruitgang voor zijn.

AOG school of management

KOP DER BIE

Afgestudeerd? Maar toch niet úitgestudeerd? Ontdek wat de RUG nog allemaal te bieden heeft, al dan niet online: van lezingen, cursussen en collegereeksen tot video's, bijeenkomsten en een UB-lidmaatschap. Hieronder een greep uit het aanbod. Kijk verder op www.rug.nl/kopderbie

Lezingen en evenementen

12 april – 20.00 uur
Studium Generale Groningen
Collector's Items | Time Will Tell
Hedderik van Rijn, Yifan Wang, Sean Gryb

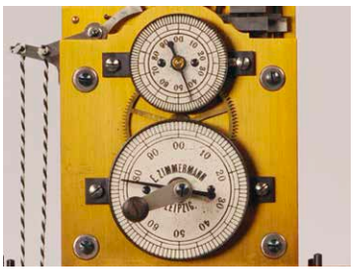

14 april – 17.00 uur
Studium Generale Groningen
Kenniscafé | Opgroeien in armoede
Sanne Visser, Roel Bosker e.a.

22 april – 14.15 uur
Oratie Tialda Haartsen
Rural Geography Revisited. Op zoek naar de geografie in het platteland

22 april – 16.15 uur
Oratie Peter van der Meer
De toekomstige behandeling van hartfalen: doelgericht, maar geen schot voor open doel

22 april – 19.30 uur
Studium Generale Groningen i.s.m. Faculteit Wijsbegeerte en Forum Groningen
Groningse Nacht van de Filosofie 2022

9 mei – 20.00 uur
Studium Generale Groningen
De filosoof, de hond en de bruiloft
Barbara Stok, Marije Martijn e.a.

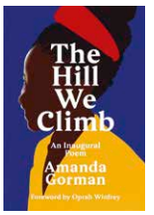

12 mei – 19.45 uur
Spraakmakende boeken
Esmé van den Boom over *The Hill We Climb* van Amanda Gorman, met een bijdrage van stadsdichter Myron Hamming

18 mei – 20.00 uur
Studium Generale Groningen
Michael Ignatieff – On Consolation

19 mei – 18.00 uur
Studium Generale Groningen
Kenniscafé

24 mei – 20.00 uur
Studium Generale Groningen
Groninger Wetenschapsquiz
Met o.a. Cisca Wijmenga en Ben Feringa

17 juni – 14.15 uur
Oratie Ymkje Stienstra
Verwaarloosde tropische ziekten: een twijfelachtige eer

24 juni – 14.15 uur
Oratie Michel Vols
Openbare-orderecht

Open online cursussen

MOOC: Social Network Analysis: The Networks Connecting People

MOOC: Understanding Human Behaviour: Introduction to Game Theory and Shared Resources

Postacademisch onderwijs

Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap
Bonhoeffers visie op kerk-zijn in het licht van de actuele discussie – Edward van 't Slot
13 en 14 juni

Theologie na Kuitert – Rick Benjamins
20 en 21 juni

Rechtsgeleerdheid
Bestuursrechtelijke handhaving: Toezicht – Herman Bröring, Christien Saris, Diederik de Groot
19 mei

Actualiteiten Governance bij Stichtingen, Verenigingen en Corporaties – Marleen van Uchelen-Schipper
17 juni

University of Groningen Business School

Executive Masters en MBA's (start-en in september 2022)
- Executive MBA Health
- Executive MBA Food & Retail
- Executive MBA Energy Transition
- Executive Master of Finance and Control
- Executive Master of M&A and Valuation
- Executive Master of Accountancy

Executive programma's
- Managementprogramma Industrie en Bouwnijverheid Noord-Nederland **– start 20 mei 2022**

- ESG Reporting en Assurance **– september 2022**
- Management en Econonomie in Zorg en Welzijn **– start oktober 2022**

36e JAARGANG – 1e NUMMER/APRIL 2022 – ISSN 0921-1721

COLOFON

WWW.RUG.NL/BROERSTRAAT5

Broerstraat 5 is een gratis kwartaalmagazine voor alle afgestudeerden, gepromoveerden en relaties van de RUG, inclusief oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. Als alumnimagazine wil het ertoe bijdragen dat het contact tussen de universiteit en iedereen die daar onderwijs heeft gevolgd in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laat het ons weten! REDACTIE Bineke Bansema, Fenneke Colstee-Wieringa, Bert Wolfkamp, Sophie Douwes, Thomas Vos BEELDREDACTIE Merel Weijer HOOFDREDACTIE Fenneke Colstee-Wieringa REDACTIEADRES Redactie Broerstraat 5, Postbus 72, 9700 AB Groningen T (050) 363 52 36 redactieB5@rug.nl VORMGEVING In Ontwerp, Assen DRUK Zalsman Grafische Bedrijven OPLAGE 95.000 ADRESWIJZIGINGEN Indien u wijzigingen wilt doorgeven of contact niet op prijs stelt, kunt u zich wenden tot Alumnirelaties RUG: T (050) 363 7595, alumni@rug.nl of via www.rug.nl/alumni/wijzigingen De RUG hecht veel waarde aan contact met haar oud-studenten. Conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming gaat de universiteit zorgvuldig met adresgegevens om. www.rug.nl/alumni/privacy

AL 20 JAAR EEN SUCCES FORMULE

3-daags fietsarrangement boordevol kunst, cultuur en gezelligheid

Wuivend graan bij de Waddendijk, terug in de tijd in de romano-gotische Bartholomeuskerk van Stedum, een live muzikale ode aan Groningen. En verrassende ontmoetingen met Groningse kunstenaars Francine Schrikkema, Jaap van Meeuwen, Jan Mulder en het werk van Henk Helmantel.

Sterren op het Hoogeland is een geheel verzorgd fietsarrangement. Ook geschikt als bedrijfsuitje.

mei t/m september
Boek nu: € 289,-

sterrenophethoogeland.nl

---

university of groningen

Business School

Kies ook voor een parttime Executive MBA:

- **Energy Transition**
- **Health**
- **Food & Retail**
- **Sustainable Business Models**

Met internationale reis en leiderschapstraject

Start: september

www.rug.nl/ugbs-mba

AACSB ACCREDITED · EQUIS ACCREDITED · NVAO

boeiend, leerzaam en dynamisch

Deelnemer Joël Bax, Manager Strategisch Beleid & Innovatie, Profila Zorggroep

Het programma van de Executive MBA zit erg goed in elkaar: naast goede specifieke vakliteratuur krijg je de tools mee om op de korte- en lange termijn strategisch te denken, maar ook om een volwaardig gesprekspartner te zijn op thema's als **finance, strategie, marketing, innovatie en management performance.** Verschillende experts vanuit de wetenschap én de praktijk maken het onderwijs bijzonder boeiend, leerzaam en dynamisch. Docenten kijken vanuit hun expertise naar gangbare modellen in de wetenschap en vanuit deze expertise wordt nieuwe kennis gecreëerd waar ik als professional mijn (concurrentie) voordeel mee kan doen in de praktijk. Ik raad een Executive MBA dus zeker aan!

---

rijksuniversiteit groningen

Onze nieuwe lentebloemen!

Dopper Thermosfles
Groot €29,50 / Klein €25

The University of Groningen is committed to sustainability.
These items are produced with love for people and planet.

Oude Kijk in 't Jatstraat 19
0031 (0)50 363 2700 / universiteitswinkel@rug.nl
universiteitswinkel · ishopgroningen
rug.nl/shop

Shop

---

rijksuniversiteit groningen

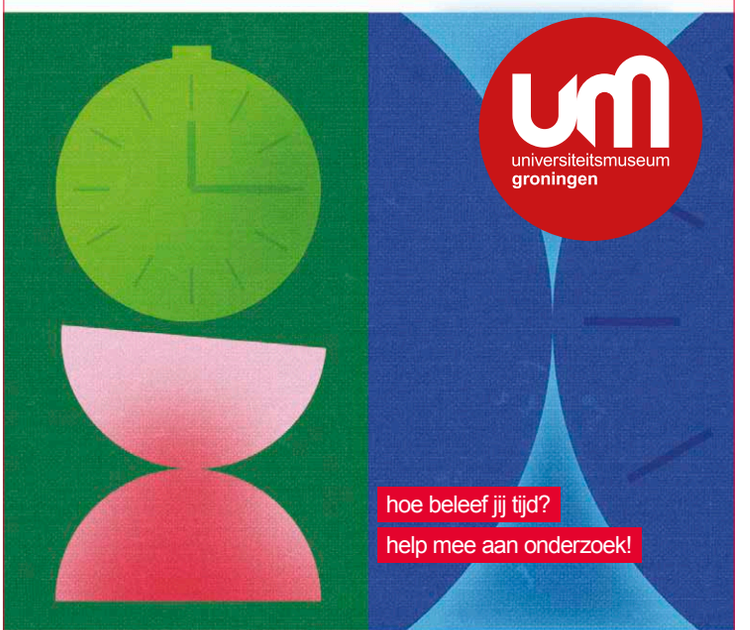

NOW OPEN

TIME WILL TELL

Interactive Exhibition

faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen

rug.nl/museum

De basketballer en de roeister studeerden allebei geneeskunde. De basketballer wil graag sportorthopeed worden en is blij met zijn eerste artsenbaan, de roeister zet alles op alles voor een tweede Olympische medaille.

ELLIS ELLENBROEK

RETOURADRES: RUG/A&F, POSTBUS 72, 9700 AB GRONINGEN, NEDERLAND
ABONNEREN, ABONNEMENT OPZEGGEN OF ADRES WIJZIGEN: **ALUMNI@RUG.NL**

JULIAN DE ROVER (24)

STUDIE geneeskunde 2015-2022 (ba en ma)
IS arts-niet-in-opleiding (anios) in het UMCG **HUISHOUDEN** woont alleen **HUIS** studio in Noorderplantsoenbuurt Stad
INKOMEN 3300 euro bruto per maand

FOTO KEES VAN DE VEEN

'Vrienden zag ik wel eens twijfelen over hun studiekeuze. Dan dacht ik: Wat ben ik blij dat ik dat probleem niet heb. Ik ben altijd heel happy geweest met mijn studiekeuze. Ik ben ook redelijk goed door de studie gekomen. Binnen afzienbare tijd afgerond. En er leuke vrienden aan overgehouden. Dit is mijn eerste baan. Ik deed als onderdeel van de master al wat onderzoek hier binnen het UMCG naar kruisbandreconstructies. Toen er een anios-plek vrijkwam heb ik gelijk gesolliciteerd.

Orthopeed worden is het plan. Het is een prachtig vak. De operaties zijn technisch hartstikke mooi. En het is heel concreet wat je doet. Concrete problemen en concrete oplossingen. Iemand heeft een functiebeperking en pijn. Met een ingreep kun je dat soms volledig laten verdwijnen. Als een gewricht versleten is, kun je het vervangen. Of je opereert juist niet en helpt iemand met training en begeleiding. De bouwvakker met een versleten heup kun je blij maken als hij weer een beetje kan voetballen met de kleinkinderen.

Maar sportorthopedie trekt me het meest. Kruisbanden, meniscusletsels. Sowieso vind ik de knie een mooi gewricht. Het heeft ook met de populatie te maken. Sporters zijn vaak jonge mensen, actief, gemotiveerd om te revalideren. Ik ben zelf een basketballer, tegenwoordig in Heren II van studentenclub Groene Uilen-Moestasj.

Deze eerste baan is een belangrijke stap naar een opleidingsplek. Misschien ga ik nog ergens anders werken, in een ander ziekenhuis binnen mijn opleidingsregio Noord-Oost. Op een gegeven moment moet ik gewoon gaan solliciteren. Het hangt van veel dingen af of het lukt. Of je goed bent, of je goed ligt in je opleidingsregio, en ook van geluk. Ik ben een doorzetter. Als ik iets wil, dan ga ik ervoor en vind ik het niet erg daar hard voor te werken. Ik ben ook redelijk nuchter. Als het niet lukt probeer ik het nog een keer. Als ik drie keer word afgewezen moet ik nadenken of ik wel geschikt ben voor het vak. Maar een plan B heb ik niet. Dat leidt alleen maar af van mijn plan A!'

YMKJE CLEVERING (26)

STUDIE geneeskunde 2013 - 2016 (ba) **IS** Olympisch roeister en winnares zilver in Tokio (2021) met de vier zonder stuurvrouw **HUISHOUDEN** woont met zeven andere topsporters **INKOMEN** 2422 euro bruto per maand uit het Fonds voor de Topsporter van Ministerie van VWS

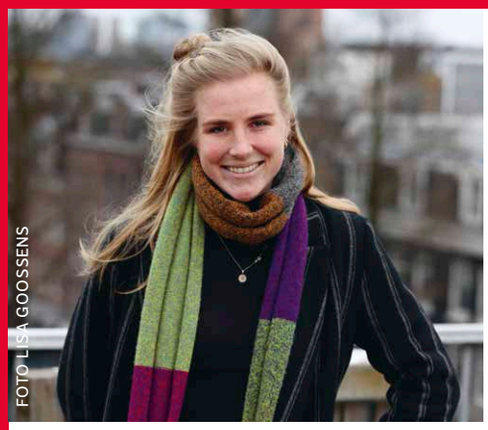

FOTO LISA GOOSSENS

'Orthopeed leek me een afwisselend en praktisch beroep. Maar toen bij roeivereniging Gyas bleek dat ik talent had, ging ik nadenken of ik wel graag genoeg dokter wilde zijn. Het menselijk lichaam, met name het bewegingsapparaat en het afweersysteem, blijf ik interessant vinden. Maar het enorme enthousiasme dat ik zag bij anderen in de studie, ontbrak bij mij. Voor het roeien had ik dat wel.

In 2017 kwam ik in het Nationaal Team en won met de vrouwen acht zilver op het EK in Tsjechië. Met de vier zonder stuurvrouw zijn we drie keer op rij Europees Kampioen geworden en een keer tweede op het WK. En vorig jaar een zilveren plak bij de Olympische Spelen in Tokio!

Een fietsongeluk kostte me nog haast de Spelen. Rond kerst 2019 ging ik mountainbiken met mijn broertje en zwager. In de buurt van Appelscha ging ik onderuit. Sleutelbeen links en rechterelleboog waren gebroken. Het was voor mij een geluk dat de Spelen door corona een jaar werden uitgesteld. Door het ongeluk kwam ik op de afdeling orthopedie terecht en zag de nadelen van een carrière in de geneeskunde weer: De vele uren, de strijd om een opleidingsplek, de hiërarchie. Als je tien jaar in opleiding bent voor een baan, is het moeilijk het roer nog een keer om te gooien. Ik wil niet mijn hele leven hetzelfde beroep hebben. Ik volg een master gezondheidswetenschappen aan de VU in Amsterdam, over mondiale gezondheidsproblematiek. Ik hoop hem dit jaar af te ronden. Daarna is alle aandacht gericht op Parijs 2024, ik hoop natuurlijk op goud. Als het kan met de vrouwen vier zonder. Maar alles ligt open. Ieder jaar wordt gekeken of mensen nog wel in de juiste boten zitten. Als ik niet train of studeer, maak ik van alles met mijn beste vriendin en huisgenootje Roos, ook roeister. We rijgen zonnebrilkoordjes die we verkopen. Een zittende hobby, waarbij ik kan herstellen van het trainen. We hebben ook een camper opgeknapt, dat was op het randje, het kostte namelijk behoorlijk wat energie. We zijn er zelf nogal van onder de indruk. Hout van binnen, elektriciteit, keukentje, zonnepaneel op het dak. Alles zelf gedaan.'